

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamozno številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročilna, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 35.

V Ljubljani, dne 1. septembra 1910.

Leto XXIII.

Stalni domovi.

V Ameriki nima socialna demokracija takorekoč nobene moči. Delavci so sicer združeni v krepkih strokovnih zvezah, ki se potegujejo za boljše plače in branijo delavske pravice, toda socialni demokracije v ogromni večini niso. Drže z državo, naslonijo se na tisto stranko, ki od nje več pričakujejo, toda še na misel jim ne pride trditi, da je treba prej vse razbiti, preden bo mogoče za delavca dobiti boljše, pravične razmere. En vzrok, — in sicer poglaviti, — za pametno obnašanje v tem oziru je ta, da je v Ameriki še zdaj mogoče dobiti prav poceni zemljo od države in da si vsled tega delavci lahko, če jim delo po tovarnah in rudokopih ni več všeč, pomagajo, da postanejo samostojni kmetje.

Leta 1862. (dne 20. maja) se je za vse Zvezne države v Severni Ameriki sklenila ta-le postava: »Vsak, kdor ima družino in je dosegel 21. leto, ali je služil v zvezni armadi ali pri mornarici, ima pravico, če je državljan Zveznih držav, ali če hoče tak postati, pridobiti si 160 akrov zemlje prve vrste po $1\frac{1}{4}$ dolarja, ali pa 80 akrov druge vrste po $2\frac{1}{2}$ dolarja. V ta namen se mora podati k državnemu uradu in tam pod prisego zagotoviti, da ima imenovane lastnosti, da hoče zemljo zato, da jo bo obdeloval in da jo zahteva zase, ne za drugega. Če to zagotovi, plača 5 ali 10 dolarjev in se začasno zapiše na dotični grunt. Ko preteče 5 let in v teku prihodnjih dveh let, torej preden preteče sedem let, sme stopiti pred sodnika v okraju, kjer je njegovo zemljišče; če tam z dvema zanesljivima pričama dokaže, da je bil ves čas na gruntu in da se ni več nego 6 mesecev skupaj oddaljil od njega, da obdeluje zemljo in

da je ni drugemu prodal, dobi končno veljavno kupno pismo.«

Na ta način so Amerikanci dali priložnosti, da se je razvil krepak kmečki stan. Pri nas, ko nimamo proste državne zemlje, to ni mogoče. Pač bi bilo pa mogoče po drugi poti doseči ravno tisti namen. Grunti in veleposresta so vedno na prodaj. Ko bi imeli denarni zavodi, ki služijo ljudstvu in se ne gonijo samo za dobičkom, predpravico kupiti taka zemljišča, bi iz njih lahko napravili srednja in manjša posestva, ki bi jih oddali poštenim družinam proti temu, da bi n. pr. za 30 let s stalnim letnim odplačilom izplačali dolžno svoto. Na Bavarskem so pred par tedni sklenili postavo, ki imajo po nji kmečke posojilnice (Rajfajznovke), kakršnih je tudi pri nas dovolj, kupno predpravico za posestva, ki pridejo na dražbo.

To pa še ni dosti. Amerikanci so vrh tega, kakor smo že v zadnjem članku na kratko povedali, s posebno postavo o stalnih domovih poskrbeli, da se kmečki gruntje ne razkosajo in ne razbijejo, marveč da ostanejo lepo celi skupaj. Posestnik jih ne more zastaviti; prisilno se mu ne morejo prodati. Ker se torej ne more zadolžiti nanje, mu ne kaže družega, če je neroden ali posebno nesrečen, nego da ves grunt skupaj proda drugemu. Mimogrede naj povemo, da je razkosavanje gruntov tudi glavni vzrok, da je zemljišče vedno dražje, dasi takorekoč vedno manj nese. Posamne parcele imajo ceno, ki ni v nobenem razmerju s tem, kar se čistega dobi od njih. Ljudi, ki si žele zemlje, je vedno več. Zato je cena za posamne kose vedno dražja. Kdor ima denarja dovolj, lahko poceni kupi veleposresta in cele grunte; razkosa jih potem in si tako prišpekulira ogromne dobičke; za eno njivo, za en travnik, za

vinogradič ali gojzd je pa cena neizmerno visoka.

Zakone o stalnih domovih so sklenile posamezne države Zveznih držav. Splošno veljajo ta-le določila: Pravico na stalni dom, ki se ne sme zarubiti, ima redoma samo gospodar, ki mora skrbeti za družino — ženo in otroke, ali stariše, brate ali sestre. Stalni dom mora sam obdelovati; zarubiti se mu sme redoma samo za zaostale davke. Ena družina ima pravico samo na en stalni dom. Kdor ima večje posestvo, sme sam določiti, katera zemljišča hoče imeti za stalni dom; drugače to določi sodnik. Amerikanska sodišča zelo branijo stalne domove. Izkazalo se je, da je najboljši varh državljanke svobode trden, samostojen kmet. Cela država ima dobiček od tega, da je kmet neodvisen. Vrednost zemljišča, ki spada v stalni dom, je po posameznih državah različna od 500 do 5000 dolarjev (po našem 2500 do 25.000 kron).

Mnogo se piše in govori zdaj o razdolžitvi kmečkih posestev. Tudi mi smo že v »Domoljubu« pisali o ti stvari. Ze takrat smo pa povdarjali, da nič ne pomaga nobena reč, če se svobodno zadolževanje še nadalje ohrani. Če hočemo imeti krepak, samostojen, svobodni kmečki stan, moramo pač poskrbeti, da se polagoma izbrisejo neznosni intabulirani dolgovi z njegovih posestev, obenem se pa moramo tudi brigati, da v prihodnosti ne bo tako, kakor je zdaj, ali še hujše. Misel o stalnih domovih ne sme zaspati. Če uradniku ne smejo zarubiti vse plače, marveč mu morajo pustiti, kar potrebuje za življenje, tudi kmetu ne smejo zadnjega kosčka zemlje spraviti na boben. Stalne domove tudi za našega kmeta!

Političen pregled

POLITIČEN POLOŽAJ V AVSTRIJI.

Ministrski predsednik baron Binert je za nekaj dni zapustil Dunaj ter se podal na počitnice. Politični mir zato nekaj časa ne bo moten. Živahneje postane zopet, ko se povrnejo z letovišč in počitnic ministri na Dunaj. Na nepovedana pogajanja Čehov in Nemcev glede češkega deželnega zbora poučeni krogi ne dajo veliko. Nekateri politiki priporočajo vladi, naj češki dež. zbor razpusti, in pričakujejo od tega koraka ozdravljenje razmer v češki deželni upravi. Poslanec Udržal je sklical sejo parlamentarne komisije »Češkega kluba«, da se posvetuje tudi o delozmožnosti češkega deželnega zbora.

Glede postopanja čeških strank v državnem zboru so izrazili nekateri poslanci svoje mnenje. Tako se je dr. Baxa na volivnem shodu v Kolinu izjavil za enoten češki klub, ki naj zasleduje skupno taktiko po načelih parlamentarne večine. V »Venkovu« objavlja češki agrarni poslanec Fr. Stanek daljši članek, v katerem se poleg drugih vprašanj peča tudi z Kramaševo izjavo v »Narodnih Listih«, v kateri poziva Kramaš češke stranke, naj skupno nastopajo. Stanek izvaja med drugim: »V sedanjih razmerah je težko mogoče, da se doseže sloga, ker se nahajajo češke stranke, ki so v vladni službi, dasi na zunaj izjavljajo, da se zavzamejo za opozicijo.« Stanek pravi, naj si češke stranke jasno povedo druga drugi resnico, kako naj se nastopa v državnem zboru, naj se li zavzame opozicionalno ali pa vladno stališče. Z ozirom na dogovore med češkimi strankami naj se dela na to, da se razpišejo nove volitve, ker tako, kakor je zdaj sestavljena češka delegacija, ni mogoče sodelovati pri vladi, če se hočejo Čehi izogniti novim razočaranjem. Čehi ne smejo pripustiti, da se rešijo državne potrebe, ker če se pripuste, jih bodo zopet porinili na stran.

Čeprav za enkrat še ni gotovo, kakšno stališče bodo zavzele češke stranke v prihodnjem državnozbornem zasedanju, je toliko vendar gotovo, da se je vladi ponešrečila njena nakana, namreč odvrniti katoliško-narodne Čeha od drugih čeških strank in jih pridobiti za vladno večino. Umevno je, da vlada zaradi tega v vladnem časopisju velika nevolja zlasti zato, ker je vabila vlada katoliško-narodne Čeha v svoj tabor z obljubo, da bodo dobili svojega ministra v kronskem svetu. Vodstvo stranke pa je kljub temu izjavilo, da ostane stranka zvesta »Slovanski Uniji« in da ostanejo solidarni tudi z ostalimi češkimi strankami, dasiravno ne odobrava vse njihove obstrukcijske taktike. Vladni listi priznavajo, da je ta sklep češke katoliško-narodne stranke velike važnosti za nadaljni razvoj razmer v državnem zboru.

Vlada in Poljaki so se zopet približali. Billnski je izdelal kompromisni predlog, o katerem sodijo, da ga odobri tudi »Poljsko kolo«. Vlada podeli Galiciji 125 milijonov kron za zgradbo kanalov. Vladi zelo naklonjeni listi priporočajo Binertu, naj sklene mir tudi s »Slovansko Unijo«. Drugi politiki pa sodijo nekoliko drugače. Naglašajo, da je izprožilo »Poljsko kolo« vprašanje o zgradbi kanalov zato, ker se ni strinjalo z zistemom sedanje vlade. Vlada dela zdaj z vsemi silami na to, da razorožni opozicijo v »Poljskem kolu«. Načelnika Glabinskega hoče vlada s silo poraziti in spraviti vodstvo »Poljskega kola« v vladi bolj naklonjene roke.

Vlada že dela priprave za sklicanje deželnih zborov. Deželni zbori bodo zborovali od srede septembra do konca oktobra. Moravski deželni zbor se skliče 19. septembra. Začetkom novembra se skliče tudi državni zbor. Kdaj se skličejo delegacije, je zdaj še popolnoma negotovo.

OGRSKA.

V soboto, 20. avgusta, se je predstavila ministrskemu predsedniku grofu Kueni Hedervariju slovaška delegacija. Pritožila se je, kako nečuvno in protipostavno postopajo mažarske oblasti in orožniki nasproti Slovakom. Kuen je priznal, da oblasti store nasproti nemažarskim narodom marsikaj, kar ni prav, da pokažejo svoje domoljubje. Bivši finančni minister Košut ne more mirovati, odkar se je moral ločiti od ministrskega stolčka, da ne bi napadal ob vsaki priliki cesarja in prestolonaslednika. Dasiravno se že nekaj tednov mudi v inozemstvu, si vendar ni mogel kaj, da ne bi motil slavnostnega razporeženja ob cesarjevi osemdesetletnici s svojim hujskanjem. V Budimpešti vsi brez izjeme obsojajo ta Košutov korak, kajti noben ogrski politik, niti Just ne, ni bil toliko netakten, da bi osebo vladarjevo in njegovo jubilejno slavje vzel za predmet političnim napadom.

HRVAŠKO.

Hrvaški sabor je bil slovesno razpuščen 22. avgusta. Člani sabora so se zbrali skoro polnoštevilno, da so bili navzoči pri razpustu sabora. Kraljev odlok, s katerim je ban razpustil sabor, se z zadovoljstvom spominja zadnjega sabora, označi pa razpust istega potreben vsled izpremenjenih razmer, ker je večina deželnega zbora prišla v navskrižje z vlado. Po razpustu sabora so se začele vse stranke marljivo pripravljati na nove volitve. Posebni odbor dosedanje večine z vso naglico izdeluje načrt za združitev v enotno stranko. Vendar ta misel nima dosti nade na uresničenje, ker naprednjaki baje nočejo popustiti svojega verskoprosvetnega, t. j. svobodomiselnega programa. Udali so se le v toliko, da so glasovali za resolucijo, da nova stranka stoj na stališču »svobodne vesti«, da pa ne pobijaj običajev in šeg, ki obstoje po zakonu in navadi. Dr. Novo-

sel je nato izjavil, da duhovščina te programne točke ne more sprejeti. — Sploh je iz vsega razvidno, da bo nova stranka nosila barve liberalizma in za pošteno duhovščino v njej ne bo prostora. V državnopravnem oziru je v novem programu sprejeto nagodbeno stališče, a obenem zahteva, da se nagodbe skozinskoz drži; prizadevalo se bo tudi doseči revizijo. Sicer pa se konstitucija kot taka pripravlja na volitve in je izvolila volivni odbor, v katerem so zastopniki vseh strank. Ako bi se ban ne posrečilo napraviti z novo stranko tudi novo delavno večino v saboru, tedaj najbrže odstopi, kakor poročajo listi, kateri mu v tem slučaju že tudi imenujejo namestnika.

ČRNOGORA KRALJESTVO.

Preteklo nedeljo je proglasil črnogorski knez Nikolaj svojo deželo za kraljestvo in si nadel kraljevski naslov. Naš cesar je odposlal črnogorskemu vladarju ob petdesetletnem jubileju prirčno pismo, v katerem mu izraža svoje častitke in ga zagotavlja svojega prijateljstva in naklonjenosti. Pismo kakor tudi kraljevski dar, katerega je podaril naš cesar kraljici Mileni, namreč dva prekrasna vprežna konja, sta bila sprejeta z velikim veseljem. Knez se je poslaniku, ki je izročil pismo in dar, prirčno zahvalil. Kneza sta do sedaj osebno obiskala bolgarski car in italijanski kralj. Ruskega carja bo pri slavnostih proglasitve zastopal veliki knez Nikolaj Nikolajevič. Brodovje, na katerem potuje veliki knez, ostane nekaj dni v črnogorskem pristanišču Baru, potem pa obišče tudi avstrijska pristanišča, ne pa laških, kar vsekako vzbuja pozornost. Povodom proglašenja Črnogore za kraljestvo je pomilostil kralj Nikolaj bivšega finančnega ministra Jovanoviča, ki je bil zaradi veleizdaje obsojen na enajst let ječe. Čuje se, da namerava kralj Nikolaj po proglašenju obiskati petrograjski, rimski in dunajski dvor. Kakor povsod ob takih prilikah tako tudi v Črnigori ni manjkalo anarhistov, ki so nameravali ovirati jubilejne svečanosti. Črnogorska vlada je zato odredila obširne varnostne odredbe, da se onemogoči dostop nepotrebim in nevarnim gostom.

KULTURNI BOJ NA ŠPANSKEM.

Španski katoliki vedno odločnejše nastopajo v boju za pravice svete Cerkve. V dvornih krogih se čuje, da nameravajo stari plemiški dvorni dostojanstveniki odložiti svoje visoke časti, kakor hitro bo uradno potrjen razdor med Špansko in Vatikanom. Karliski so sklicali na stotine shodov pod milim nebom na dan 28. avgusta, in sicer večinoma v krajih Catalona in Navara, kakor tudi v deželi Baskov, kjer se zelo širi karlistično gibanje. Na čelo katolikov v boju zoper liberalno politiko Kanalejasa se je postavil sam kardinal Aciera, ki ima velikanski vpliv na Španskem. Kardinal je izdal oklic, da bodo katoličani branili sveto vero zo-

per liberalno vlado. Kanalejas si skuša pomagati iz zadrege s tem, da trosi laži o rimski stolici. Tako je n. pr. izjavil, da je o vsem natančno poučen, kar v Vatikanu nameravajo. Trdil je tudi, da papež Pij X. in njegov tajnik kardinal Merry del Val sama odločujeta v spornih zadevah s Špansko in nikdar ne vprašata za mnenje kongregacijo za izvenredne cerkvene zadeve, kar seveda nikakor ne odgovarja resnici. Kanalejasu vse njegove spletki in laži ne bodo nič koristile in bo kljub vsemu prizadevanju svobodomiselnih bratcev temeljito pogorel. Španiji pa bo s svojo gonjo zoper Cerkev zelo škodil, ker ji z notranjim sporom veže roke, da ne more braniti svojih koristi v Maroku, kjer si Francija vedno več tal pridobiva ter se okorišča na račun svoje sede.

JAPONSKA.

S par besedami so 23. avgusta Japonci javili svetu, da so si popolnoma prisvojili Korejo. Za kar se je bila krvava rusko-japonska vojska, kar so želeli Japonci že stoletja in stoletja, to so dosegli sedaj, ko so anektirali Korejo. Koreja je bila po rusko-japonski vojski že itak samo japonska provinca, ker je morala Rusija priznati Japoncem v mirovni pogodbi prednost pred drugimi državami na Koreji. Z aneksijo Koreje se poveča japonsko cesarstvo za polovico. Aneksiji Koreje ni ugovarjala nobena država, čeprav bi Američani mnogo raje videli, da bi se ne bila izvršila, ker jim dela mogočni sosed nekoliko preglayice. Tudi Anglezem ni ta korak Japonske nič kaj po volji, ker menijo, da so z aneksijo Koreje tudi Nemci v zvezi, ki bi si radi pridobili nekaj otokov v Kitajskem morju.

Političen godec

Ker doba je kislih zdaj kumar,
zato se je marsikdo čudil,
če godec je morda utonil,
al' pa se je morda utrudil.

Nestalno je vedno res vreme,
vročina, zdaj mraz nas prevzel je,
zato se še našemu godcu
nekoliko meh prenapel je.

Učitelji so zborovanje
pretekli mesec imeli,
krščanski in liberalni
so vsak v svoj tabor hiteli.

V Ljubljani so Slomškarji vrli
besetletnico praznovali,
liberalni pa v Novo so mesto
v „posebnem se vlaku“ peljali.

Na Sveti gori so naši
Mariji se poklonili,
od metropolita Sedeja
iskren pozdrav so dobili.

Naj Slomškarjev četa narašča,
to naše iskrene so želje,
liberalne pa vse na Francosko
poseben vlak naj odpelje!

Za zbor bo državni imela
Dolenjska zavedna volitev,
in zopet kot vedno se bode
duhov vršila ločitev.

Na eni strani bo Jarca
slovenska stranka volila,
zastoj liberalna na drugi
za Gangla se bode potila.

A godec že zdaj prerokuje,
da zmagal ne bode Gangl,
zato mu slab konec obeta
in klenka že zdaj tingl-tangl.

O strašnih požarih povsod
poročajo časopisi,
ne v mestih, v palačah, ne v kočah
pred ognjem varen ti nisi.

V cvetoči Belgiji bila
je krasna svetovna razstava,
katere pa velik zdaj del je
ognjena le strašna puščava.

Najlepši razstavniki oddelki
do tal so vsi pogoreli,
ljudje na milijone so škode
na svojih izdelkih imeli.

Še bližnja nam Štajerska tudi
od ognja je b'la obiskana,
prelepa Rogaska je Slatina
od ognja bila pokončana.

Prečudno je gledala naša
prestolnica bela Ljubljana,
ker je nenadno zgubila
sedanjega svoj'ga župana.

Veseli se Hribar godú je,
ker on je Janez - Obglavljen,
ko ravno od vlade za vselej
je bil od županstva odstavljen.

V septemberskih žalostnih dnevih
so Nemcem šipe pobili,
zdaj pa so nemški ministri
tako liberalcem vrnili.

Nad Idrijo v Črnem so Vrhu
slavili doktor Lampeta,
pisatelja in modroslovca
sirot ubogih očeta.

Ko narod postavil mu ploščo,
je svojo hvaležnost naznanil,
a lepši spominček pa v sreli
mu narod bode ohranil!

Zdaj v sveto deželo Slovenci
se mnogi bodo podali,
Jeruzalem, druge vse kraje
pobožno bodo obiskali.

Kot težka od doma je bila
na dolgo pot njih ločitev,
naj Bog njih romanje spremlja,
da srečna bode vrnitev!

Na Dunaju se je raznesla
prestrašna človeška morilka,
ta — kolera — grozna bolezen,
navadno smrti znanilka.

Zato le trezen in čist in previden
in snažen vedno ostani,
pri zdravju najboljšem naj tebe
in narod ves Bog naš ohrani!

LISTEK

Črna žena.

Zgodovin. povest. — Priredil Javoran.
(Dalje.)

»Povej, prosim te; povej mi vse!«
ga je nestrpno priganjal vojak; »če mi
kaj zakriješ, bom še bolj nemiren in
nesrečen.«

»Nigana je ušla pri trgovcu Štroblju«,
je povedal možek resno, pa mirno.
»Sem si mislil, da boj kaj takega.
Povej, kako je ušla!«

Možek je začel pripovedovati mirno
in premišljeno:

»Odkar si zapustil Krško in več nisi
mogel obiskati Nigane, je zopet postala
vsa drugačna; kar naenkrat se je popolnoma
izpremenila. Štrobelj je pravil, kako je
včasih jokala cele dneve, a potem se je
nenadoma zopet začela smejeti, kakor bi
ji bilo srce kipelo največjega veselja. Prigovarjali
so ji in jo tolašili, a za vse take besede je
ostala gluha. Na vse mogoče načine so jo
poskušali prepričati, da ti ne moreš zapustiti
svoje službe; a vse zaman. Kdor le hoče,
je odgovarjala, lahko stori vse. Zadnji teden
je postala še prav posebno čudna; polastila
se jo je neka čudna naglica in nepokoj, če
jo je kdo nagovoril, je divje krožila oči,
nemirno tekala od okna do okna, včasih
pri oknu nekoliko postala, se zamišljeno
ozrla skozi okno na prosto, a kakor obstreljena
zver zopet bliskoma odskočila in tekala
dalje po sobi od kota do kota. Ko je pa
izvedela, da si ti s svojimi tovariši zapustil
mesto, tedaj jo je obšla neka velika strast
in razburjenost, kakor še

nikoli prej. Zagotavljali so jo, da se kmalu vrnete in da nisi šel dalje kakor kvečjemu do Ljubljane. Pa vse to je le povečalo njeno blaznost in neprestano je kričala: »V Ljubljano, v Ljubljano in na Gorenjsko!« — Slednjič se je pa nekega dne nenadoma čudovito pomirila in ostala do večera v svoji sobi. Ko se je pa zvečerilo in gospodarja in gospodinje slučajno ni bilo doma, je podarila najmlajšima Štrobļevima otrokoma bisere in drage kamne — in potem je izginila.

»Jezus, Marija!« je zakričal Bregar, »torej namerava nekaj strašnega, gotovo je že tu v obližju! — Ali še kaj veš, Štefan? Povej! Govori!«

»Na Kamnjeku in v okolici zopet straši, črna žena,« je pristavil možek kolikor mogoče mirno; »toda ne boj se! Zalka in otrok sta na varnem, nič se jima ne more pripetiti. — Predvčerajšnjem so jo prepodili od tvoje hiše Gorjanci in Anželj; in včeraj je zopet zasledovala nekaj vojakov.«

»Katere?« je burno vprašal France. »Bilo je šest tvojih tovarišev, ki so s teboj vred prišli iz Krškega. Šli so na Brda in tedaj so opazili za seboj črno ženo.«

»Vse se vjema,« je bridko vzdihoval Bregar; »Nigana gotovo misli, da sem med onimi vojaki tudi jaz in da sem zopet šel k Zalki . . . Na Brda moram iti — takoj — takoj, da zabranim najhujše zlo, največjo nesrečo, če ne bo že prepozno.«

Pri teh besedah je France nemo zrl v tla kakor okamenel in sapa mu je zastajala v prsih.

»France, bodi pameten, pomiri se!« ga je pomirjevalno pogovarjal krošnjar; »vsa tvoja skrb je nepotrebna! Zalka in otrok sta strogo zavarovana. Poslal sem Pušavca iz Bodešič in Grahka s Sela nalašč zato na Brda in jima zapovedal, naj pazita na Zalko in otroka, naj ju varujeta, ker sta v nevarnosti pred črno ženo. — Zalko stražijo krepki možje, ki jo niti za trenotek ne bodo izpustili izpred oči.«

»Hvala ti tisočera za tvojo skrb in previdnost, Štefan,« mu je odgovoril France s tresočim glasom še vedno razburjen; »pa vendar moram tjakaj, na Brda, in sicer nemudoma, takoj!« Dokler se Nigana ne bo sama prepričala, da je vsa njena ljubosumnost brez podlage, bo za Zalko še vedno obstajala nevarnost. Štefan, ne poznaš še popolnoma ciganov. Njihova strast je strašna, nedopovedljiva, zviti so in iznadljivi, da bi si ne mogli misliti, in v svojih maščevalnih naklepih so tako drzni in odločni, da premagajo vse zapreke. Sredi iz utrdbe, iz zidovja, da, iz srede urejene čete si poiščejo in vzamejo svoj plen. — Niti za trenotek se ne smem več obotavljati, marveč takoj moram na Brda, takoj!«

»Če je tako, grem s teboj, France; sam ne smeš iti, brezpogojno ne.«

»Hvaležen ti bom za spremstvo. Gotovo bom potreboval tvojega sveta in tvoje pomoči.«

Bregar je bil mrzlično razburjen in je neprestano silil, da morata takoj oditi. To pa krošnjarju ni bilo povsem všeč. Najprej se je treba z jedjo pokrepati, tako je določil Štefuljček, potem bodeta lahko toliko hitreje korakala.

France je le s težavo brzdal svojo nepotrpežljivost in nestrpnost; ker je pa uvidel, da je nazadnje vendar še najbolje, da se ukloni modrosti in previdnosti Kroparskega možka, se je pokoril njegovim odredbam.

Ker se je možek še vedno obotavljal, ga je France še silneje priganjal, rekoč:

»Štefan, hitiva; skoro obupujem, da bi se vse srečno izteklo. Kar noče mi iz glave misel, da se pripravlja strašna nesreča — in midva bova prišla prepozno, ah, prepozno — in moje slutnje me ne varajo.«

»Bog se nas usmili, gori,« je zakričal France, »to je na Brdih! Na Brdih gori!«

»Tvoje slutnjesosamo izrodki strahu in prevelike skrbi. . . Počasi in gotovo je vsepovsod boljše, kakor nepremišljeno in slepo; če namreč človek v važnih rečeh ravna neprevidno in prehitro, se lahko vjame v zanjke, iz katerih ga živ krst več ne more rešiti.«

Med takim razmotrivanjem sta korakala precej hitro proti cilju. Ravno sta dospela na obronke gozda pod Kamnjekom, ko zaslišita raz skalnih Špiikovih sten precej močan krik, ki je odmeval močneje. Možek je nekaj časa napeto poslušal, na to je splezal na bližnji mecesen, prisluzkaval nekaj časa in ko je spoznal glasove, je bil zopet hitro kakor veverica na tleh, zapovedal Francetu, naj ga počaka nekaj minut in potem je odšel proti smeri, odkoder so prihajali glasovi.

Tako je ostal France nekaj časa sam; srepo je zrl v daljavo, po glavi so se mu podile strašne misli in slutnje, domišljija mu je slikala v najrazličnej-

ših podobah nesrečo, ki ga utegne zadelati. Tako je stal nemo, v strašnih dušnih bolestinah; sapa mu je zastajala v grlu, srce se mu je krčilo in trgalo.

Štefuljček se je kmalu vrnil in predramil vsega bledega in prepadenega Franceta. Ko ga je ta opazil, ni mogel več premagati svoje nestrpnosti.

»Lepo te prosim, Štefan; za božjo voljo te prosim,« je zakričal, da se je močno razleglo, »hiti, hitiva, sicer bo vse zamujeno!«

V naslednjem trenutku je možek že stal tik ob Francetu in hitrih korakov sta šla naprej. — Iz Bohinja sem so se nad Triglavom podili v grozotnih podobah črni oblaki. Triglavovi ledeniki so se kadili od megle, kakor bi goreli; snežniki so se zdaj pa zdaj še pokazali v strašnem žveplenem ognju, kadar je kak solnčni žarek mogel prodreti goste oblake; po planinah so se preganjale težke, debele meglene pošasti, katere je podil močan veter, dokler jih ni ob kakšni skali razcepil in razdrobil na tisoče koscev, ki so se pa kmalu zopet združili, se podili dalje in zelenim livadam pod seboj dajali strahovito blede barvo.

»France, navsezadnje naju še doleti nevihta, preden bova na Brdih,« je prekinil molk možek.

»Strašno mi je tesno pri srcu,« je pristavil France, ne meneč se za vremenske pojave; »vedno bolj slutim, da bova prišla prepozno; — v vratu me hoča kar zadušiti. Le naprej! hitiva! naprej!«

Možek je ubogal in še bolj sta podvzivala korake. — Zdaj je naenkrat začel pihati močan sever, ki je hitro pogнал oblake nazaj proti Bohinju. Le par iskrih bliskov je švignilo, mogočno je odmevalo gromenje med skalnimi pečinami — in zopet je bilo vse mirno; nevihta je odšla proti jugu.

Ko sta tako šla naprej, je pripovedoval možek o varnostnih naredbah, katere so za slučaj kakega hujšega spopada napravili za žene in otroke; povedal mu je, kako so jih varno spravili v jamo pri »Slepem Bogu« in jih zastražili. Povedal mu je tudi, da je poprej v gozdu govoril z voditelji kmetov, ki so mu naznanili, da se upor začenja, da ravnokar odhaja četa bojevnikov na grad, zahtevati svojih pravic. — Bregar ga je pazljivo poslušal, a ga še bolj mrzlično priganjal, naj hitita.

Ze sta se bližala cilju. Francetu je začelo srce hitreje biti in v glavi mu je domišljija vsiljevala strašno, zagonetno vprašanje: kaj bo? — Tudi v možkovem srcu je bilo mnogo skrbi.

Le še nizek grič ju je ločil od Brd. Tedaj je pa naenkrat oba popotnika začelo getalo v nosu, začutila sta čuden vzduh in zdaj je švignil izza grička ognjeni jezik.

»Bog se nas usmili, tu zadaj gori,« je zakričal France, »to je na Brdih! na Brdih gori —!«

(Dalje prihodnjič.)

RAZGLED PO DOMOVINI

Shodi S. L. S. se zopet vrše jako pridno po deželi. V nedeljo je bil mnogoštevilno obiskan shod na Temenici, kjer sta govorila poslanca dr. Lampe in Mandelj, in na Savi pri Jesenicah, kjer so govorili dr. Zajec, Vehar in Čebulj. O drugih shodih, katerih je bilo več po raznih krajih poročamo med dopisi.

Novo mesečno prilogo dobi »Domoljub« ta mesec z naslovom: »Naša gospodinja«. Več prihodnjic.

V Domžalah so v nedeljo ob ogromni udeležbi ljudstva otvorili »Društveni Dom«, ki je prekrasen spomenik požrtvovalnega dela za ljudsko izobrazbo, ponosna, veličastna stavba, ki bi bila v kras vsakemu mestu. Ta velika ljudska slavnost je zbrala množice ljudstva iz vsega kamniškega okraja; udeležila sta se tudi oba poslanca kamniškega okraja dr. Krek in dekan Lavrenčič.

Hribarjeva nepotrđitev. Ko se je raznesla vest, da cesar ni potrđil izvolitve Hribarjeve za ljubljanskega župana, je vlada preskrbela takoj vse varnostne odredbe, ker so liberalci preje hobnali v svet, da se bo-bati demonstracij. S takim bobnanjem so liberalci zopet delali reklamo za Hribarja, a to brez vspeha. Nepotrđitev je pustila Ljubljance popolnoma mirne. Ni bilo slišati nikjer nobenega navdušenja, razven v »Slovenskem Narodu«, ki obsipa Hribarja z vsemi častmi. Nam je čisto vseeno, ali je v Ljubljani na županovnem stolcu ta ali oni liberalci.

Narodno delavsko organizacijo v Ljubljani je vlada zaradi protivajoških izjav razpustila. Hoteli so prirediti protestni shod, a tudi pri tem so imeli smolo; vlada jim ga je prepovedala. Tako naj bi izginilo prvo delo liberalnih mladincov, a izginilo ni, kajti zapustilo je 2500 K dolga.

Prostost pri liberalcih na vrvcih. Kakšen terorizem mora vladati pri liberalcih se vidi iz neke notice v »Slov. Narodu«, kjer se bridko pritožujejo, da jim je žal, ker so svoje »mlade« z »vrvice« spustili. Lepa prostost. »Mladi« so, ko so bili z vrvice spuščeni, zrastle »starim« čez glavo in sedaj bi se jih radi otesli. Voditelj »mladih«, Zerjav, je zbolel in gre iskat zdravja v Trst; podobni jeziki pa pravijo, da so mu postala med »starimi« tla prehladna in se gre gret za stalno v Trst.

Bridko zdihujejo liberalci po bivši nemško-slovenski zvezi izza časov Heina. Milo toži »Narod«, da so se razmere med liberalno stranko in vlado izpremenile in od tod boj vlade proti liberalcem. Razmere so se res izpremenile, a liberalna stranka je ostala stara podrepanica vlade. S. L. S. pa gre isto ravno pot, kakor jo je bila vedno vaje-

na. Liberalci očitajo S. L. S. zvezo z vlado proti liberalcem, a S. L. S. v deželi, ki je z malimi izjemami v njenem taboru, take zveze treba ni, ker je sama dovolj močna, da pobije liberalno kliko še bolj k tlom, kakor je že sedaj.

Dva nova velika denarna zavoda se ustanovita v kratkem v Ljubljani. Cesar je potrđil od deželnega zbora sklenjeni zakonski predlog o ustanovitvi deželne banke, ministrstvo pa je potrđilo ustanovitev občinske hranilnice. Oba ta dva zavoda bodeta v veliko korist celi deželi. Seveda vidijo v teh potrđitvah novih denarnih zavodov liberalci zopet zvezo S. L. S. z vlado. Kako sodijo nasprotniki naše delo, to pač za nas nima pomena vznemirjati se.

Klerikalci so brez vsake moči po mnenju »Slovenskega Naroda«, kar se je storilo na Kranjskem, vse je zasluga liberalcev. V takem duhu že leta farbajo liberalci svoje pristaše. Kar čez noč pa so izpremenili svoje mnenje. Hribar ni bil potrjen za župana. Kdo je kriv? Seveda nihče drug, kakor klerikalci, katerim mora biti vlada pokorna, da se jim ne zameri. Le pomirjeni bodite, da klerikalci niso krivi, če Hribar ni potrjen, a vese'li nas vendar vsaj to, da so pričeli tudi liberalci javno priznavati, da je S. L. S. moč, katero treba upoštevati.

Duhovske vesti. Umeščeni so bili: na župnijo Mirna Peč č. gosp. Anton Zore; na župnijo Motnik č. g. Ivan Plahutnik; na župnijo Češnjice č. g. Pavel Perko.

Legar (tifus) je izbruhnil na Mirni. Obolel je župnik č. g. Kocijančič.

Gospodinjski tečaj na Dolenjskem. Prošnje za sprejem v gospodinjski tečaj, ki se s 1. oktobrom t. l. otvori v samostanu »De Notre Dame« v Šmihelu pri Novem Mestu, je do desetega septembra 1910 vlagati pri vodstvu gospodinjanskega tečaja v Šmihelu. Isto velja tudi glede prošenj za deželne ustanove.

Kmetje, skrbite, da se vam odpišejo davki! Letošnja letina je kmetom in vinogradnikom neugodna. Moča je uničila veliko žetve. Vinogradi so marsikje veliko trpeli. Tudi povodnji so oškodovali kmete. Opozarjamo, da so župani upravičeni začasno ceniti škodo na vsaki parceli, obenem naj pa župani naznanijo tudi škodo okrajnemu glavarstvu. Naznanilo o elementarni škodi je prosto kolka, obsegati mora označbo poškodovane parcele in višino škode, naker odredi oblast komisijski ogled. Po postavi se odpiše davek: a) če toča, voda, ogenj, suša in moča, miši ali trna uš pri 2 ha parcelah uniči četrtno naravnega pridelka, pri parcelah, ki merijo nad 2 ha, pa vsaj 1 ha;

b) če drugi izredni dogodki (n. pr. slana, požar žita, žuželke itd.) brez posestnikove krivde v že označenem obsegu uničijo nad četrtno vsega pridelka obdelanega davkoplačevalčevega sveta v eni davčni občini. Davki se morajo odpisati tudi, če poljske pridelke bodisi pod streho ali ne spravljene na polju, v kozolcih, uničijo povodnji ali kake druge elementarne nezgode. Opozarjamo župane, naj kmalu vložijo potrebne vloge po krajih, ki pridejo v poštev.

Cene mesu na Kranjskem. V mesecu juliju je veljal kilogram mesa v podrobnih prodajih povprečno: v Ljubljani 1 K 52 v, na Bledu 1 K 60 v, v Radovljici 1 K 48 v, v Postojni, Ilirski Bistrici, Vipavi, Krškem, Škofji Loki in Tržiču 1 K 44 v, v Kamniku 1 K 44 v, v Kranjski gori 1 K 40 v, v Cerknici 1 K 38 v, v Ribnici, Kranju in Vrhniki 1 K 36 v, v Novem mestu 1 K 33 v, v Litiji in Smartnem pri Litiji 1 K 32 v, v Kočevju, Vel. Laščah, Kropi, Ratečah, Zg. Logatcu, Idriji, Planini in Starem trgu pri Ložu 1 K 28 v, v Št. Jerneju, Mengšu, Metliki, Zagorju in Višnji gori 1 K 20 v, v Mokronogu, Črnomlju, Žužemberku in Trebnjem 1 K 12 v, v Kostanjevici in Krašnji pa 1 K. Najdražje je meso na Bledu, najcenejše pa v Kostanjevici in Krašnji. Cene na Bledu so previsoke, kar je posebno čudno, ker je vendar na Gorenjskem živinoreja dobro razvita. Naše mnenje je, da se z oderuskimi cenami pač ne pospešuje prometa s tujci. Ravno blejski slučaj kaže, da kmetje niso krivi draginje mesa, pač pa vse kdo drugi.

Vojna mornarica. Prve dni septembra bo odplula iz puljske luke bojna ladja »Cesar Franc Jožef I.« na Kitajsko, kjer bo ostala najbrže do konca leta 1912. Ko bo došla omenjena bojna ladja v Shanghai, se bosta vrnila nazaj v domovino tam se nahajajoči bojni ladji »Cesarica Elizabeta« in »Panther«. Bojna ladja »Cesarica Elizabeta« se nahaja v vzhodni Aziji že od l. 1908, »Panther« pa od lanskega leta.

Pletarstvo. Ker je slučajno v c. kr. pletarski šoli v Radovljici še nekaj vajeniških mest prostih, sprejemajo se učenci v to šolo. Pouk se je pričel dne 1. septembra 1910 in traja dve leti. Pogoj sprejema je dopolnjena ljudska šola. Krajevni odbor radovoljno preskrbi revnim učencem ceno stanovanje in hrano. Pridni učenci dobe po preteku 2 mesecev redno tedensko podporo. Na to šolo opozarjamo slavna načelnikstva »društva za oskrbo in varstvo sirot« kakor tudi vsa šolska vodstva. — Natančneja pojasnila dajeta vodja c. kr. pletarske šole L. Patik ali pa tajnik krajevnega odbora Ivan Šega.

Občni zbor »Mlekarske zveze« v Ljubljani se je vršil dne 22. t. m. dopoldne v lastnih prostorih na Dunajski cesti. Mlekarska zveza je v preteklem letu krasno napredovala in ima najlepšo bodočnost. Prometa je imela 1.040.474 kron 35 v in čistega dobička 3288 K 40 v, med tem, ko je bilo leta 1908. 351.646 K 68 v prometa z 248 K 25 v čistega dobička. V odbor sta bila na novo izvoljena: Franc Bešter, kaplan v Cerkljah in Andrej Cerkovnik iz Št. Ruperta. Promet Zveze se je torej v kljub slabi letini in suši pomnožil za trikratno. Zveza je sklenila storiti še en korak naprej in urediti kupčijo z mlekom v Trstu. Preskrbelo se boče tam za lastne prostore in kupčevalo na debelo. To je najboljši odgovor onim listom, kateri zvezo vedno napadajo in nesramno obrekujejo, na drugi strani pa kričijo, da Slovenci nismo za nobeno skupno delo.

Lurško vodo posreduje č. g. dr. Jerše; kedar ga ni doma, se dobi pri postrežnici Uršuli Koderman, Semeniška ulica št. 2, kamor naj se tudi pismena naročila naslavlja. Dobi se zjutraj od 7. do 8. ure, opoldne od 12. do 1. ure in zvečer od 7. do 8. ure. Dobi se brezplačno, samo stroški se plačajo.

Romanje na Trsat in Brezje. Za lekovško dekanijo pojde vlak na Brezje iz Vidma v ponedeljek po Mali Maši zjutraj kmalu po sedmi uri. Vozni listek za na Brezje in obenem tudi za na Bled velja 6 K 30 v. Ker morajo biti že v petek po M. Maši vse karte za vlak že naprej plačane, zato naj vsak že sedaj kupi v župnišču karto, to je listek s farnim pečatom in podpisom gg. župnika ali kaplana. Prave karte dobite v vagonu. — Na Trsat pojde vlak najbrž iz Novega Mesta v sredo po M. Šmarnu. Karta za vlak, za v postonjsko jamo in najbrž tudi za čez morje v Opatijo, bo od Grosuplja naprej veljala nekaj čez 7 kron.

Krajnim šolskim svetom je oblast te dni doposlala odlok c. kr. deželnega šolskega sveta, v katerem se strogo prepoveduje učencem in učenkam pohajati telovadne prostore raznih društev in tu telovaditi. Šolska vodstva morajo strogo paziti na to in vsakoršne prekorabe tega odloka primerno kaznovati. S tem odlokom, ki ga pozdravljamo, bo vzeta raznim liberalnim učiteljem in agitatorjem možnost mladino pokvarjati in jo zastrupljati po sokolskih telovadnicah.

V Domžalah na kolodvoru je bilo dne 13. avgusta t. l. najdeno nekaj denarja. Ako ga kdo pogreša, naj se oglasi na Viru št. 16 pri Domžalah.

Gorenjske novice

Bled. Dne 11. septembra t. l. prireditelj obrtna zadruga na Bledu preizkušnjo obrtnih vajencev v pisarni zadrugne bolniške blagajne na Bledu, Mlino št. 3. Vsi vajenci, kateri so učno dobo

dovršili in nameravajo napraviti preizkušnjo, naj vložijo na obrtno zadrugo na Bledu pismeno prošnjo, katera je kolekta prosta. Prošnjo ima podpisati tudi učni mojster in se mora najpozneje do 4. septembra t. l. doposlati. Vajenci, kateri so člani obrtne zadruge na Bledu, vplačajo obenem s prošnjo znesek 5 K kot pristojbino, vajenci od mojstrov, kateri niso člani zadruge, pa imajo vpslati 12 K kot pristojbino za preizkušnjo. Tudi obrtni pomočniki, kateri še nimajo te preizkušnje in imajo že učno izpričevalo, se sprejmejo k preizkušnji. V tem slučaju so pristojbine enake ter se ima učno spričevalo prošnji priložiti. Ta preizkušnja je za vsakega rokodelca radi tega potrebna, ker brez te svoj čas ne dobi obrtnega lista za samostojnost mojstra, brez ozira na to, ali se je učenec učil v tem kraju, kjer obstoji obrtna zadruga ali ne. Ako je bil učenec dolžan obiskovati obrtno šolo, priložiti se ima prošnji tudi izpričevalo obrtne šole.

g Gorenjsko dijaštvo in gorenjski Orel sta stopila nov korak kvisku in naprej; podala sta si roko — oba kmečka sinova za skupno delo do dušne in telesne sreče Gorenjcev. Čez 100 dijakov je prihitelo 14. t. m. k ustanovitvi »Podružnice Slov. Dij. Zveze za Gorenjsko« na Jesenice, ki so nas praznično odete v zastave pozdravile kot mile goste. Po pozdravnem govoru g. Ivana Krivica na kolodvoru, se je pomikal izpred, na čelu vrli jeseniški Orli in zastopniki gorenjskih telovadnih odsekov, v jeseniško cerkev, kjer je daroval tovariš J. Klopčič sveto mašo, vlč. g. župnik A. Skubic je pavkrasem cerkvenem govoru z vznesenimi besedami navduševal za verske in narodne ideale. Po dokončanem cerkvenem opravilu se je vršilo lepo uspelo zborovanje v »Delavskem domu«, katero so pozdravili preblag. g. Ivan Krivic kot predsednik S. K. D. Z., brat Zen, načelnik jeseniškega telovadnega odseka, velecenjena ga. Sovinškova, predsednica »Slov. kat. del. ženskega društva«, preč. g. župnik Skubic, ki prebere došlo brzojavko našega prevzvišenega knezoškofa A. B. Jegliča in brata Matija Mikelj, kot predsednika radovljiškega okrožja telovadnih odsekov. Nato je sledilo dvoje zanimivih predavanj tov. cand. iur. J. Mohoriča: »O namenu in pomenju gorenjske podružnice S. D. Z.« in tov. teol. M. Vilfana: »Katoliški laik in verska ideja«. Ko tov. dipl. exp. acad. Avsenek prebere na poziv predsednika podružnična pravila, se voli nov odbor, s čemer se zaključijo dopoldansko zborovanje. Popoldne smo se že bali dežja. Toda nebo nam je prizaneslo in naredilo se je vreme kot nalašč za telovadbo. Telovadili so jeseniški Orli in zastopniki gorenjskih telovadnih odsekov ter dijaštva. Vse vaje so izvajali z nepričakovano fineso in dovršenostjo. Telovadbi je prisostvoval tudi deželni in državni poslanec g. Pogačnik, ki se je jako pohvalno izrazil o njej. Zvečer nam je pa tovariš Lovro

Sušnik, predsednik »Danice« jasno obrazložil razvoj slov. katol. - narodnega dijaštva, nakar je sledila Borštnikova igra »Stari Ilija«, ki je uspela tako lepo, da je bilo ž njo zadovoljno občinstvo pa tudi društveni blagajnik. Tako je minul dan slavlja, na katerem smo videli stopati naše dijaštvo združeno z našimi vrlemi Orli, ki se ne strašijo javno nastopiti in priseči zvestobo idealom poštene gorenjske matere.

g Finžgarjev »Divji lovec« v Preski. V nedeljo 21. avgusta je uprizoril preski Orel v proslavo 80letnice našega ljubljenelega vladarja najlepšo slovensko narodno igro »Divji lovec«, in sicer v veliki dvorani tukajšnjega katoliškega »Društvenega doma«. Vspeh je bil nad vse sijajen in nepričakovan. Igralci so z nenavadno spretnostjo ugodili vsem zahtevam igre. Dvorana je bila do zadnjega kotička napolnjena. Posetil nas je tudi č. gospod Finžgar, pisatelj igre, kar si štejemo v čast in ponos. Njegova kritika je bila jako laskava in je v splošnem pohvalil igralce. Presrčna hvala mu tudi za vso poztvovalnost in trud pri glavni skušnji, kakor tudi pri igri. Kajti le on je dovel igralce do tega, kar so zahtevale vloge posameznikov. Hvala tudi č. g. preškemu župniku, ki je kot predsednik mnogo pripomogel do igre. Isto velja tudi gospodu režiserju Peternelu, ki je kljub mnogim zaprekam in oviram neumorno vežbal in uril igralce. Dasiravno je žrtvoval mnogo časa, dela itd., vendar se mu je trud v obilni meri poplačal s tem, da je zrl z zadovoljnim očesom na tako krasen uspeh, ki mu je bil cilj vsega. Zahvala tudi vsem p. n. igralcem in igralkam za ves trud, posebno pa tistim, ki so imeli bremena glavnih vlog na svojih plečah. Le naprej s sličnimi, poštenimi, poučnimi igrami! Ose so našemu ljudstvu v izobrazbo, zabavo in korist.

g Iz št. Vida nad Ljubljano. Novičar »Domoljubov« je za nekaj časa bil na oddihu, zato ni bilo novic iz št. Vida. »Domoljubovi« bravci niso zato nič hudi, ker imajo ravno v tem času veliko dela na polju in prav malo časa za branje. Novičar pa itak hoče zbrati vse, kar se je važnega med tem zgodilo in napisati za javnost. — Nesreče. V mlaki pri Zgornji Siški je h koncu julija utonil Franc Kunstelj, posestnik in gospodar na Glinici. Zmešalo se mu je, ponoči je zapustil dom in zašel v vodo. Hudobni jeziki so marsikaj podtikali nesrečni domači družini, pa bilo je vse iz trte zvito. V istem času je došlo iz Amerike žalostno poročilo, da je tamkaj utonil mladenič Franc Florjančič iz Dravelj. Doma se je preveč držal slabe družine, premalo ubogal svoje stariše in to ga je spravilo v Ameriko, kjer ga je doletela žalostna smrt. Ob novem letu je pisal piscu teh vrstic med drugim to-le: »Naročite mi 'Domoljuba', ker mi je dolgčas po njem. Tukaj moram pridno delati, pa nič ne delne; ko bi bil doma tako pridno delati, in se ogibal slabe tovaršije, ne bi mi

bilo treba hoditi v Ameriko. Tu bom pa priden in čez nekaj časa bom ves drugi prišel v Dravljje. Tako je sklepal, Bog pa je obrnil. Pokoj njegovi duši! — Večjo škodo skoraj nego suša napravila črv po našem polju. Posebno sta trpela fižol in proso. Marsikdo je rekel, da bi bilo veliko boljše, ako bi država namesto podpore za mrvo dajala rajši nagrade za nabiranje rujavega hrošča, ker drugače zna ta grda zalega prizadejati ogromno škodo našemu kmetu. — Zadnje tedne nas obiskuje zelo nadležna in nalezljiva bolezen griža. V eni hiši je pobrala kar štiri mlade ljudi: gospodarja, dva otroka in mizarskega učenca. Upati pa je, da se dalje ne bo razširila. — Knezovskijski zavod je dodelan v celoti, 31. t. m. se ima vršiti kolovadcija. — Na Brodu je čez Savo dovršen nov most, železnobetonski, in že izročen javnemu prometu. Prav blizu tega mostu je domačin Ignacij Česenj postavil elektrarno, ki že razsvetljuje njegovo domačijo in nov brojski most. Električno proizvaja vodna moč — turbina z močjo 200 konj. Dne 21. avgusta so vižmarski gasilci obhajali na Brodu slavnost otvoritve mostu, tedaj je bila na mostu in na prostoru veselice veličastna električna razsvetljava, napolnjena iz Česnjeve elektrarne. — Nova šola se že zida na tistem prostoru, katerega je prvotno želela naša večina krajnega šolskega sveta, namreč na Zormanovi ledini, to je v sredi vasi Št. Vid tik župnijske cerkve. Strašen boj, ki se je vršil zaradi te šole, ima pa vendarle te-le dobre stvari: 1. Spoznali smo liberalce v vsej njihovi umazanosti kot sovražnike cerkve, lažnjivce in obrekovalce. Nič jim ni bilo za šolo, ali za korist ljudstva, ne, samo da so nagajali in blatili može, ki delajo. 2. Odborniki občine Št. Vid so se v veliki večini pokazali kot možje, zanesljivi in odločni tudi takrat, ko je treba v boj in treba katero grenko požreti od ljudi, ki malo delajo pa veliko vpijejo. 3. Pokazali so se pa tudi možje-kimovci, ki so za ljubi mir vselej takrat, pa samo takrat, kadar se gre za njihov žep ali pa kadar kdo kakemu liberalcu stopi na njegov strupen jezik in so vsi srečni, ako jih kak liberalac prijazno pogleda ali pa celo »kaki liberalni cunjji pohvali, da so »samostojni« in »napredni« može. In te »samostojne može« vodijo večinoma falirani študentje! Treba jih zapomniti! 4. Največji uspeh tega boja je pa ta-le: Prostor, ki je bil pred bojem na ponudbo za 43.000 kron, se je po boju dobil za 26.000 kron. Res, da ni tako suh in nižje nego Vovkov svet, pa je zato mnogo večji. Največ udarcev je v tem boju padlo na g. župnika in g. župana. Bali smo se, da ju bodo liberalci kar pojedli, ker so jih po liberalnih časopisih dan na dan pohali. Pa naš strah je bil prazen. Župnik in župan lepo mirno nadaljujeta svoje delo, liberalci so se pa tako spohali, da so svojo manjšino izgubili iz krajnega šolskega sveta in sedaj nimajo nikjer dru-

god več besede, kakor samo še v liberalnih oštarijah in liberalnih časopisih. Voščimo jim dober tok, med tem pa pogumno naprej! — Glavna dela pri novi šoli imajo tvrdke: Zajec & Horn (betonska), Ogrin (zidarska), Pust (tarsarska), mizarska zadruga Št. Vid (mizarska), Vodnik (kamnoseška), Belec (kleparska in ključavničarska), Brückner iz Gradca (centralna kurjava). Vse delo je proračunjeno na 180.000 kron. — Ponižanje državne ceste skozi Št. Vid mimo župne cerkve pravkar izvršuje tvrdka Tönnies pod vodstvom inženirja Bödlbaha. — Pokopališče bi imelo tudi letos biti dovršeno, pa menda en sosed ne pusti dalje zidati. 26. septembra imajo vsled tega obravnavo pri deželni sodnji v Ljubljani. — Električno razsvetljava iz Česnjeve elektrarne dobé še to jesen: župnijska cerkev, zavod sv. Stanislava, telovadnica Orla in hiše: Belčeva, Kavtmanova, Kraljičeva in kaplanija. — Novi nadučitelj Janko Bajec je 1. avgusta prevzel vodstvo tukajšnje ljudske šole; z dekretom 28. avgusta pa je imenovan tudi vodjem obrtno-nadaljevalne šole. Dosedanjemu provizoričnemu vodju g. Miheliču se je izreklo priznanje in zahvala. Novi gospod nadučitelj je v Sp. Idriji kot odločen Slomškar in odkrit prijatelj mladeniške organizacije Orel storil veliko dobrega. Poznamo ga dobro in vemo, da bo tudi tukaj hodil po isti edino pravi poti, a povemo mu, da bo prav vsled tega tudi tukaj imel nemalo skritih in očitnih sovražnikov; pa naj se ne boji, ogromna večina poštenega šentviškega ljudstva bo vedla ceniti njegovo delo v šoli in izven šole.

g Podbrezje. Prav slovesno smo praznovali v naši župni cerkvi 80letnico presv. cesarja. Službe božje so se udeležili: c. in kr. topničarski polkovnik g. I. Tomše pl. Savedolski, c. kr. orožniki, poštni urad in vsi naši Orli v kroju. Cerkev je bila krasno okinčana. Popoldne sta v društvu predavala jurist g. Pavel Cvenkelj o zgodovini slovenskega kmeta in g. Avsenik, visokošolec, o socialnem vprašanju. Oba sta žela pohvalo za temeljite in zanimive govore. V naši župniji je veliko pomanjkanje pitne vode; poslanci so nam obljubili vodovod, a bila je le obljuba, ki naj bi se kmalu uresničila.

g Iz Tržiča. Cesarsko slavnost je priredilo društvo sv. Jožefa v svojih prostorih 23. t. m. z jednatim, patriotičnim nagovorom g. T., petjem in godbo. Slavnost je počastil g. veletovarnar Gassner, gg. župnik Zore iz Mirne peči, župnik Primožič, kaplan Čadež in mnogo občinstva. — Pogrebno podjetje je otvoril mizar gospod Avgust Primožič: Dobil je za nosilce lepo črno opravo. V zalogi ima mrliško obleko, krste in vse drugo, kar je potrebno za dostojen pogreb. Ker niso cene pretirane, zato priporočamo to podjetje tudi okoličanom. — Dva odbornika naše jako lepo napredujoče hranilnice in posojilnice s sedežem v kaplaniji je imenoval de-

želni odbor za člana cestnega odbora, in sicer Ignacija Megliča, župana v Lomu, in Janeza Golmajerja, župana v Kovorju, oba odločna somišljenika S. L. S.

g Iz Križa pri Tržiču. Naša občina plačuje okroglo 10.000 K direktnega davka. Letos znašajo občinske doklade 38 odstotkov, torej skupno 3800 K. Od te vsote dobi samo župan 1000 K plače. Ne rečem, da mora župan zastoj delati za občino, dandanes županovanje ni lahko in daje mnogo posla. Vsak delavec je vreden plačila. Če pa župan kmečke občine dobiva plače 1000 kron na leto, pa naj tudi stori, kar je županova dolžnost. Če sam ne zna ali ne razume vseh poslov, naj sposoben tajnik dela za njega, da more vsakemu postreči, kadar pride po opravkih k županstvu. Ali kako je v naši občini? Župan ima tajnika, kateremu plačuje 600 kron, zase ohrani ostalih 400 kron. Tajnik pa ne prebiva v domači občini, ampak v Tržiču, in pride le nekatere dni za nekaj ur v občinsko pisarno k županstvu. Župan sam še domovinskega lista ne naredi, kaj šele kaj težjega! Posledica temu je, da marsikateri pride po opravkih k županstvu, pa ne more opraviti. Zakaj pa včeraj nisi prišel? Pa drugikrat pridi! S tem je odpravljen in se mora zadovoljiti. Tajnika nastavlja občinski odbor, zato je v prvi vrsti on odgovoren za te nezdrave razmere. Tajnik mora biti vsak dan v občinski pisarni ob določenem času. Zato naj obč. odbor določi uradne ure, katerih se mora tajnik držati; naj se javno razglasi, kdaj je občinski urad odprt ter se nabije tudi na vratih občinske pisarne, kdaj so uradne ure. — Še marsikaj nam ni všeč glede županskega uradovanja. Če bo treba, pride vse narvsto. Ljudstvo naj ve, kaj je županova dolžnost, da se ga ne bo balo prositi, kadar ima pravico kaj zahtevati. Tudi župan ni vsenogočen, ampak stoji pod višjo oblastjo, ki lahko red napravi, če župan ne stori svoje dolžnosti. Na huj-skajoče in lažnjive dopise ter osebne napade v »Gorenjcu« se nam ne zdi več vredno odgovarjati. Dopisnika vsi poznajo in nima nobene veljave pri treznih in pametnih ljudeh. Nam ni za osebe, ampak za stvar!

g Z Dobrave pri Kropi. Ze dalje časa ni bilo nič poročil od našega izobraževalnega društva, dasi smo imeli že več predavanj. V nedeljo, 21. avgusta, pa je društvo priredilo veselico v proslavo 80letnice presvitlega vladarja. Igralci kakor pevci so svoje točke izborna rešili. Mnogobrojno občinstvo je bilo prav zadovoljno s prireditvijo. Igra se ponavlja v nedeljo, dne 28. avgusta. — Pretekli teden je trosil nek človek protestantske biblije po naši fari. Ker je knjigo dajal zelo poceni, spečal jih je mnogo. Ljudstvo svarimo pred nakupom takih knjig.

g Koroška Bela. S strahom smo pričakovali dan 21. avgusta, ko so se naši vrli fantje in dekleta hoteli pokazati v igri »Divji lovec«. Toda strah se je

spremenil v veliko veselje pri nas, pri nasprotnikih pa v veliko zavist in jezo, zakaj vsi igralci so v občo zadovoljnost rešili svoje vloge. Pred vsem moramo pohvaliti Tončka, ki je s svojim nastopom pripravil gledalcem prav mnogo zabave in veselja. Enako Zavrtnik in drugi. Tudi Majda je dobro izpeljala svojo težko vlogo, zlasti če pomislimo, da je šele prvici nastopila v daljši vlogi. Gotovo je, da je marsikateri gledalec našel še napake pri igralcih, ki se bodo še morale odpraviti, toda upoštevati je treba, da je društvo letos prvici upalo stopiti pred občinstvo z gledališkimi predstavami, s katerimi bo pa nadaljevalo sedaj vsako leto. Dal Bog, da bi moglo društvo kmalu pod lastno streho prirediti zabavne prireditve vsem, ki žele poštene zabave in poštenega veselja. Dokler pa bo treba igrati na prostem, se bodo pa igralci morali potruditi, da bodo kolikor mogoče glasno govorili, ker se toliko glasu izgubi. Veliko je pripomogel k dobremu izidu igre društvenik gosp. Klinar, ki nam je naslikal krasne kulise in nam napravil lepo scenerijo, zlasti v zadnjem dejanju. Bodi mu izrečena zahvala za njegovo požrtvovalnost. Če bo vreme dopuščalo, se bo letos uprizorila še ena igra, zlasti ker nasprotnike tako bodejo naše prireditve v oči, ko vidijo, da si pridobivamo vedno več prijateljev. Najljubše bi jim bilo, če bi mogli naše prireditve preprečiti, zato pa stikajo po vseh kotih, kje bi kaj dobili, kar bi jim služilo kot orožje nasproti nam. Toda na uho jim bodi povedano, da naj pred pospravijo pred svojim pragom, potem naj pa pridejo k nam. Dokler pa še svojih pristašev ne bodo mogli držati v redu, da bi pustili mirne ljudi na poti pri miru, naj bodo pa lepo pri miru, ker bi jim preveliko besedičenje znalo škodovati.

g Iz moravške doline. Ustanovitev Orla. Na mali Šmaren dne 8. septembra popoldne po božji službi je v prostorih Katol. izobraž. društva ustanovni shod telovadnega odseka Orel. Fantje, dolgo časa se že menimo, da bi poklicali v življenje telovadni odsek, zato pa upamo, da Vas bo prišlo kar največ. Pridite torej vsi prijatelji mladeniške organizacije k temu shodu. Govornik dojde iz Ljubljane. Vse potrebno boste izvedeli na shodu. — Srečna je fara Češnjice, ki je razmerno v tako kratkem času dobila novega gospoda župnika v osebi gosp. Pavla Perko, dosedaj kaplana v Zireh. Pred nekaj dnevi ga je gospod dekan moravški v spremstvu še dveh drugih duhovnikov spremljal na Češnjice. Mladí gospod župnik pozdravljen v našem krogu! Sedaj pa še Ihanci čakajo, kdaj bo osirotela fara zopet vesela postala.

g S Suhe nad Kranjem. Knjižnica Š. D. Z. na Suhu ponavlja v nedeljo dne 4. septembra ob pol 4. uri popoldne v prostorih g. Jakoba Basaj A. Mevedovo narodno igro v štirih dejanjih: »Stari in mladi« ker se igra vsled lepe

in umetniško dovršene vprizoritve ponavlja na splošno željo, upamo tudi sedaj tako obilnega obiska kakor prvič. Kakor igra ponovi se tudi ostali spored prireditve, pevske točke za moški zbor in vrtna veselica. Podpirajte z obilno udeležbo delo knjižnice po geslu »Z Bogom za narod!«

g Šmartin pri Kranju. Društvena veselica je nepričakovano dobro vspela. Obširen prostor je bil lepo ozaljšan z mlaji in venci. Vršilo se je vse v najlepšem redu. V resnici neutrudljiva dekleta so nam postregla z vsem potrebnim. Nastopil je prvič ženski društveni zbor, ki je pokazal v kratkem času lep napredek. Enako nam je moški in mešani zbor zapel dokaj narodnih pesni. Vmes je živahno udarjal tamburaški zbor. Vladala je splošna zadovoljnost v vsakem oziru, katero je pospeševala gotovo tudi turška kavarna s pristno črno kavo. — Hvala tedaj vsem, ki so pripomogli k sijajnemu uspehu. Hvala tudi požarni brambi za izkazano uslugo. Tako, Šmarčani, bodimo resni pri delu in veseli v poštenu družbi!

Dolenjske novice

d Na Vačah je 28. t. m. predaval v izobraževalnem društvu prav fino in poljudno g. Jež, tajnik »Slovenske Straže«. Naše društvo dela v znamenju miru in napredka, to celo naši nesomišljeniki uvidevajo ter nam dajo mir. Le ona stranka stranišča mora ostati neozdravljiva trapasta. Z vsemi postavnimi sredstvi bo treba napraviti red. Če bo šlo tako, pridemo drugič z imeni na dan. Županstvo ne ukrene ničesar. Pa saj je rekel lani pred občinskimi volitvami naš liberalni dopisun: »Novega župana bom imel pod svojo kontrolo. Ko rešim ljudstvo iz tega prokletega stanja, rad umrjem brez svete popotnice.«

d Ribniški Orel priredi v nedeljo, dne 11. septembra javno telovadbo. Spored: Sprejem bratskih društev, sv. maša, skupno kosilo. Popoldne po litanijah javna telovadba in ljudska veselica. Srečolov; godba. Vabljeni so vsa bratska društva. Na zdar! — Odbor.

d Šmartno pri Litiji. Zgradba društvenega doma se bliža h koncu. Pričele so se tudi priprave za notranjo uredbo, tako, da ga bo tekom jeseni mogoče izročiti vzgojevalnemu in poučnemu namenu. Stavba je krasna in obsežna. Naši nasprotniki nam jo celo po svojih časnikih zavidajo. Prav, pa je tudi naše zavedno ljudstvo ponosno nanjo. Liberalcem pa svetujemo, naj malo manj pijo in ponočujejo, pa bodo kmalu kaj takega lahko zgradili. Prezreti ne smemo, da se je zgradba doma vršilaves čas pod skrbnim nadzorstvom našega »trgovca plackomandanta«, ki si že ob vsakem jutranjem svitu hodi razvedrivat svojo razburjeno liberalno glavico ob pogledu nanj. — Dne 17.

julija je naš Sokol z nekaterimi naprednjaki obojega spola, med katerimi zlasti ne sme manjkati naš »ljudski nadvzgojitelj«, trobentaje in ponosno zapustil domačo vas ter odhajal v Zagorje ob Savi k otvoritvi Sokolskega doma. Vrnitev zvečer pa je bila vsa drugačna. Tih, mirno in razpršeno so se vračali v Šmartno. Vzrok te izpremembe je bil pač ta, ker so šli v Zagorje zdravi, vračali pa so se ranjeni in oplašeni. Prišlo je namreč do spopada med našimi in nekaterimi zagorskimi svobodomisleci v neki gostilni. Več tednov je imel radi tega njih starosta zdravnik priliko opazovati »sokolske možgane«. Kaj je vse v njih našel, tega ne vemo. Bodi k temu dogodljaju pripomnjeno, da mi tega spopada nikakor ne odobravamo, vendar pa v toliko privoščimo našim naprednjakom, da bodo saj odslej imeli priliko premišljevat, kako prijetno je v kraju, kjer se pozabi na dostojnost. Hudomušni ljudje si celo šepetajo, da je to spomin na 12. september lanskega leta, ko ste z živžganjem, mazanjem, žuganjem in nasilstvom pokazali svojo napredno omiko. Bodi vam ta dogodek v opomin, da tudi za vas lahko sledi še več takih 17. julijev. Slehrno delo zasluži primerno plačilo — pravi ljudski rek. — Krasno skupino naših sokolov so opazovali ljudje dne 24. julija, idoč k službi božji zjutraj ob pol 5. pred Grošeljnovo gostilno. Niso se namreč zavedali štirje bratje, katere je kralj alkohol objel v svoje ljubo naročje, da se telovadne skupine napravljajo vedno le v telovadnici, oziroma na drugih primernih prostorih, nikakor pa ne sredi ceste na kupu peska. — Dne 10. julija ste k. s. izobraževalni društvi v Šmartnem in v Litiji priredili svečanost v čast sv. Cirilu in Metodu v korist obmejnim Slovincem. Ljudstva je bilo do 600. Dopoldan je bil velik in krasen sprevod k slavnostni službi božji, katerega se je udeležilo celo več odličnih članic Ciril-Metodove podružnice. — Objednem se je popoldan ustanovila podružnica Slovenske Straže, kateri je pristopilo lepo število članov. Spored se je lepo izvršil, kljub temu, da je »slavna nepristranska« požarna bramba hotela z močnim trobentanjem grede na vajo motiti slovesno razporeženje. So še pač na svetu majhni ljudje! Na pomoč! — Kakor po drugih krajih, tako tudi nam nezgode letos ne prizanašajo. Črv je uničil veliko pridelkov, zadnji čas pa so še hudi nalivi in toča napravili mnogo škode. Vinogradi so skoraj docela prazni, tako da se je neki mož izrazil: letos bo pa Bog sam priporočal abstinenco. Opozarjamo prizadete posestnike, da se pravočasno zglase za odpis davkov. — Dne 7. avgusta je nenadoma umrl za kapjo v Zavrstniku pri Litiji občinski ubožec Martin Kolar, ki je uničil v teku svojega življenja mnogo jeruša. Pač zopet nova žrtev alkohola! — Naš liberalni trgovec Razboršek še vedno označuje v svoji izložbi, da se je pev. društvo »Zvon« poživilo, ker je priredilo pred

kratkim izlet v Kamnik in dobilo v priznanje mrtvaški, ne, hočemo reči lovorjev venec. Bodi ob tej priliki opomnjeno, da se imajo »Zvonarji« v tem oziru »Domoljubu« zahvaliti, da jih je svoj čas opozoril, da je »Zvon« počen in da ga naj prelijejo. In res prelili so ga, z veliko mujo iskaje in pobiraje povsod staro in novo, dobro in slabo blago — pač znamenje, da je zopet nevarnost za njegov razpok. Samo če ne bo za Šmarčane to prelivanje »Zvona« preveč veljalo, ker utegne prelivalec zvonu postati »drag« prijatelj. Tako nekako se čuje in vidi pomežikovanje med dobro poučenimi krogi. Pa vedo morda o tem kaj več povedati odborniki Kmečke posojilnice? — Ko se je vršil pretečeno nedeljo pri nas slovesen ljudski spomin 80-letnice rojstva Nj. Veličanstva našega presvitelega cesarja ob navzočnosti gospodov c. kr. uradnikov iz Litije, so se ob tej priliki posebno nekatere napredne hiše izkazale dinastične s tem, da niso hotele razobesiti zastav. Bodi omenjeno, da je med temi tudi neka gostilna, v katero posebno rado zahaja naše c. kr. uradništvo.

d Litija. Litijsko-šmartinski Sokol že bobna ljudi po časnikih na svojo javno telovadbo in si v strahu pred premajhno udeležbo izmišlja, da bo otvoritev Društvenega doma v Šmartnem istega dne. Pa nikar se tega ne bojte. Sicer pa vedite, da naše ljudstvo ima večkrat priliko brezplačno opazovati sokolske skupine na kupčkih peska in zvečer gledati vaše »boksarske« proste vaje zunaj gostiln in pred cerkvijo.

d Jablanca pri Litiji. Dobili smo v zvonik naše lepe cerkve novo uro, ki je vedno zastajala. Pa nikar ne mislite, da smo tudi mi zaostali — saj nas je že veliko število organiziranih v izobraževalnem društvu in telovadnem odseku Orel. A nova ura nam bo v tem oziru še bolj pot kazala.

d Polšnik. Pred kratkim nas je zapustil povsod poznani in spoštovani č. g. župnik Globelnik, ki je veliko storil za župnijo in šolo ter si zlasti s cerkvijo, posvečeno lurški Materi božji, postavil neminljiv spomenik. Bog ga živi na novem mestu v Št. Vidu na Vipavskem!

d Iz Zatičine že dolgo časa ni bilo nobenega poročila, dasi bi bilo včasih dobro kako novico napisati. V teku leta smo imeli dve novi maši. Lansko leto je daroval v opatijski cerkvi prvo sv. daritev salezijanski duhovnik č. gosp. Alojzij Kastelic, ki sedaj deluje na Rakovniku pri Ljubljani. Letos smo imeli pa zopet novo sv. mašo. Bral jo je frančiškan pater Zofron Kozlevecar, rojen v metnjski vasi. Govoril mu je slavnostni govor preč. g. profesor dr. Srebrnič iz Gorice. Mnogo vernikov se je udeležilo cerkvene slovesnosti. — Dne 20. avgusta smo zopet slovesno praznovali god sv. Bernarda. Pontifikalno sv. mašo je opravil premilostni gospod škof Stariha iz Amerike. Cerkevni govor je imel č. g. pater Valerijan Učak

iz Ljubljane. Tudi semenj je bil jako velik. Živine se je mnogo prodalo. — V bližini Zatičine prekopava razne gomile vojvodinja meklenburška. Našla je mnogo jako zanimivih predmetov iz rimske dobe. Delavcev, ki brskajo in kopljejo zemljo, je precej nad petdeset.

d Sveta Gora pri Litiji. Že dolgo negovana želja po novih stranskih oltarjih na Sveti Gori se je letos uresničila. Največ zasluge pa ima g. Anton Klobučič, večletni župan in posestnik v Šemniku, ki je sam v ta namen daroval 1800 kron, potem pa gg. cerkvena ključarja Janko Zajec, načelnik mlekarnice in Fran Ocepek, posestnik z Roviš, ki sta skupno z g. Antonom Rogeljnom, organistom, pobirala prostovoljne doneske za drugi oltar. Oltarja sv. Jožefa in sv. Ane pa je 21. avgusta t. l. med slovesno azistenco preč. gg. Jakob Ogrizek-a, župnika v Št. Lambertu in Ignacija Buvar-ja, bogoslovca in domačega g. župnega upravitelja blagoslovil preč. g. p. Hugo Bren, za kar se mu farani prav toplo zahvaljujejo, posebno pa še za pomenljiv in ganljiv govor. Bog plačaj vsem!

d Iz Tržišča na Dolenjskem. V zadnjem času, odkar imamo ustanovljeno K. S. I. D., sikajo znani nečedni dopisniki v liberalnem »Domu« nad naše pristaše in podajajo svojim zvestim ovčicam tiste znane in od liberalcev že sto- in stokrat prežvečene otrobe, katere zamorejo prebavljati le trdi in raznim sirovostim navajeni liberalni želodci. Pred vsem jim je na poti naš društveni tajnik, mladenič Kobal, kateremu na čast so pomazali že precej črnila zato, ker ima to napako, da si upa postaviti se po robu liberalnim bogovom in njih terorizmu. V želodcu jim je tudi gospodična poštarica, ker jim ni hotela skupaj zganjati ženstva, ko so mislili ustanoviti Ciril-Methodovo družbo. Vpili so in klicali so poštno ravnateljstvo, da jih reši neljube poštarice. Ravnateljstvo se jih usmili, a kako? — Gospodično poviša v službi, a to dopisnike boli in peče, zato hlade svoje rane v liberalnem »Domu«. Hvalijo in slave pa svoje pristaše, kakor da bi bili najbolj zasluženi možje v občini. Zasluge teh liberalnih mož bomo ob priliki obelodanili, naj se ljudstvu odprejo oči. Smešno je, da se tako potegujejo za liberalno lice Tržišča tisti študentje, ki so ravno klerikalcem največ hvaležnosti dolžni. Tudi se nek študent (ime za sedaj zamolčimo) trudi za Sokola; v ta namen izkuša pridobiti nekaj fantov. Pa mislimo, da v Tržišču ne bodo veliko opravili s sokolsko župo; je pač pre-slaba. V Tržišču smo tudi izbirični. Pa tudi Jelenc nima časa ukvarjati se s Sokolom, ker kot novi podžupan bode moral znižati občinske naklade, zoper katere je nekoč zabavljaj. Tudi bo treba skrbeti za povzdigo in napredek občine ter nekoliko preurediti občinsko gospodarstvo, za kar se je pred tremi leti, ko je kandidiral za županski stolec, tako širokoustil. To tembolj zato, ker smo slišali grozno udrihati po ob-

činskem gospodarstvu naročnike »Slovenskega Doma«. Za danes naj bo to dovolj. Vedite pa, da imamo pero namočeno in gradiva dovolj na razpolago, Kdor bo iskal, bo tudi našel!

d Fara pri Kostelu. V nedeljo, dne 21. avgusta, smo imeli krasen dan. Fara si je odela praznično obleko. Naša trbojnica je vihrala raz mlajev in hiš. Kmečka zveza je napovedala javen shod in trije poslanci so obljubili priti k nam na hrvaško granico, ki je tako lepa, pa vsled oddaljenosti tako malo poznana. Čvrst, priden in nadarjen rod prebiva po strmih bregovih Kolpe. Domača gruda sicer prebivalstva ne more preživljati, a vendar jo ljubijo njeni sinovi, ki se vsako pomlad veseli vračajo domov iz tujine, iz mažarskih in nemških mest, koder si s krošnjarnjem služijo kruh. Ze od nekdaj je prebivalstvo todi v taboru S. L. S. Na shod je prišlo vse mlado in staro, možje in žene. — Poslanec Bartol je poročal o živinoreji, o tem, kar je videl po Švici, ki bodi nam vzor umne živinoreje in sadjereje. Govoril je zelo poljudno. Poslanec dr. Pegan je poročal o deželnem zboru. Navajal, katere postave so se sklenile prebivalstvu v korist in kaj namerava še skleniti deželni zbor. Res je, da še več postav ni potrjenih, a S. L. S. ne bo odnehala in se bo bojevala za potrjenje sklenjenih postav. Poslanec Jaklič je poročal o državnem zboru. Pojasnil je načrt novega krošnjarskega zakona, ki bo našim krošnjarnjem ugoden, in potem je opisal boj poslancev S. L. S. v državnem zboru za pravice slovenskega naroda. Omenjal je izdajalsko pisarjenje liberalnih listov in čudno postopanje nekaterih dalmatinskih poslancev, ki delajo sedaj v prilogi vlade in nemških strank in hočejo oslabiti nas, ki se borimo tudi za pravice hrvaškega naroda ravno s tisto resnostjo in gorečnostjo, kakor za pravice Slovencev. Hrvaški župnik iz Brda, Pavel pl. Ožegović je dejal, da Slovenci ne smemo soditi hrvaškega naroda po dejanjih nekaterih poslancev. Hrvaški narod sedaj ne more nič za to, če njegovi poslanci ne poznajo svojih dolžnosti, a pri novih volitvah se bo poskrbelo, da pridejo v Beč drugi, boljši ljudje. Župnik Češarek je predlagal zaupnico voditelju S. L. S. dr. Šusteršiču in njegovim tovarišem v deželnem in državnem zboru. (Sprejeto soglasno z viharim odobravanjem.) Župan Bauer je priporočal poslancem več stvari, ki se tičejo občine. Klarič je izročil poslancem spomenico glede krošnjarstva in drugih reči. Shod je trajal nad tri ure in se končal s slava-klici cesarju, ki je praznoval te dni 80-letnico.

d Shod v Banjloki. Kmečka zveza je sklicala za v nedeljo, 21. avgusta, ob 11. uri dopoldne javen shod v Banjloki. Na shod je prišlo vse, kar je v taboru S. L. S. in prišli so tudi nekateri njeni neprijatelji. Nekaj dni prej je dobila Banjaloka župana, ki je naš človek in ki bo vsekako delal v duhu S. L. S.

Državni poslanec Jaklič je poročal o državnem zboru in ožigosal delovanje liberalcev. Deželni poslanec Bartol je poročal o potovanju v Švico in v nemal prebivalstvo za umno živinorejo. Deželni odbornik dr. Pegan je govoril o deželni zboru, o sklenjenih zakonih in načrtih S. L. S. Marinč je predlagal zaupnico poslancem. Končno je poslanec Jaklič odgovarjal na posamezna stavljena vprašanja. Shod je trajal nad dve uri. Tudi Banjaloka je v taboru S. L. S.

d Banjaloka. Po triletnem gospodstvu Kajfeževe rodbine z Novih sel smo imeli volitev župana. Kajfeži so izgubili žezlo in za župana je izvoljen Matija Majetič, posestnik in gostilničar v Rajčelah. Doslej so se pri nas vpoštevale v prvi vrsti rodbinske koristi, naj se začno vendar enkrat vpoštevati koristi občine in prebivalstva. Novi župan pa naj odločno odklanja vse liberalne vplive, naj pridejo od koderkoli. Le čvrsto naprej!

d Iz Hotiča. Ustanovitev najnovejše podružnice »Sloven. Straže« vršila se je pri nas v nedeljo po popoldanski službi božji. Vrli in zavedni Hočani so se odzvali v prav častnem številu povabilu na shod podružnice. Dasi okraj ni ravno velik, bilo jih je na shodu navzočih do 60 mož, fantov, žen in deklet. Udeležba bi bila gotovo še obilnejša, ako bi ne bili nekateri nasprotniki, kateri ne poznajo pomena in namena narodnoobrambnega društva »Slovenske Straže« z napadi in zabavljanjem nekaterih ostrašili in jih tako od shoda odvrnili. Kljub takemu nenarodnemu nasprotovanju je takoj pristopilo do 40 rednih, ne vštetiš podpornih članov. Govorili so na shodu: g. cand. iur. Jež, domači gospod župnik in g. učitelj D. Bric. Odbor se je volil tako: Predsednik: posestnik Anton Štrus; podpredsednik: posestnik in lesni trgovec Anton Lovše; blagajničarica: vrla gospodična Amalija Zupančič; tajnik: gosp. župnik Jan. Hromec. Živela najnovejša Slovenska Straža! Bog in narod!

d Krka. Nekaterim ni prav, da je Kmečka zveza našim kmetovalcem po znižani ceni preskrbela 14-odstotno ajdno gnojilo. Mi smo našemu župniku hvaležni, ker je držal svojo obljubo in nam najcenejše po Kmečki zvezi preskrbel 14-odstotno gnojilo. Prej je stalo 12-odstotno gnojilo več, kakor zdaj 14-odstotno. Njegova beseda je res nekaj izdala, ker je prišlo približno tri vagonne gnojila na Krko. Plačila pa za to nima nobenega, razen nevoljo hinavskega dopisuna, ki se skriva za »Slovenskim Domom«, pa ga vendar dobro poznamo. Naj še omenjamo, da so nam pridige našega župnika jako všeč, če pa niso všeč dopisunu, ne moremo pomagati. — Hvaležni kmetovalci.

d Škocijan pri Dobravi. V nedeljo, 21. avgusta 1910. se je vršil občni zbor izobraževalnega društva. V odbor so bili izvoljeni: predsednik: Komljanec Josip; podpredsednik: Komljanec Anton; tajnik: Kelvišar Jože; tajnikov

namestnik: Klavžar Ivan; blagajnik: Kelvišar Franc; blagajnikov namestnik: Keglovič Jožef; knjižničar: Rupar Franc; računski pregledovalca: Bohinjec Peter in Oberč Janez. — Na shodu je govoril g. kaplan Anton Komlanec o potrebi in nalogah izobraževalnega društva. Nekateri so mnenja, da Škocijan ne sme naprej, pa pojde. Naša fara je razsežna in lepa. Ne bilo bi prav, da bi spali.

d V Metliki bo v nedeljo, 11. septembra po rani maši v prostorih kmetijskega društva volivni shod S. L. S., na katerem se bo predstavil kandidat S. L. S., deželni odbornik Jarc. Prijatelji S. L. S., pridite vsi na ta shod! — Odbor Kmečke zveze.

d V Mirni peči bo volivni shod v nedeljo, 4. septembra, po rani sv. maši pred župniščem pod lipo. Možje, pridite vsi na ta shod!

d V Prečni pri Novem mestu je bil v nedeljo, 28. avgusta, po rani maši shod volivcev, ki so se vsi izrekli za navzočega kandidata, deželnega odbornika Evgena Jarca.

d Od Sv. Gregorija. Lepo je vzhajal spominavredni dan 21. avgusta za našo faro. Ta dan se je imelo vršiti pri nas nekaj pomenljivega. Naši mladeniči so se že mnogo časa pripravljali na ustanovitev izobraževalnega društva in Orla. Prelepo razvito versko življenje v naši fari je dajalo upanje, da bi katoliška organizacija pri nas lahko uspevala kot malokje. Ljudstvo je tod dobro in nadarjeno. Vseh oči so bile obrnjene v našega skrbnega gospoda župnika. A on ni šel brez premisleka na delo. Vsestransko je preudaril in pretehtal in ko so bili dani pogoji za obstoj, je položil roko na oralo in v že razorano njivo posejal seme, ki je danes dozorelo v lep sad — izobraževalno društvo in odsek Orla. Priporočal je neutrudljivo katoliške časopise in na stežaj odpiral svojo knjižnico ter tako pripravljaj pot društvu. In ravno ta priprava nam je trden porok, da bo izobraževalno delo uspevalo. — V nedeljo, 21. avgusta so nas pozdravljali navsezgodaj mlaji in lep slavolok pri fari. Pri sveti maši so pristopili vsi Orlji, 21 po številu, v uniformi k sv. obhajilu v veliko spodbude vseh dobromislečnih. Popoldne se je razvila prelepa slavnost. Na Maticovem vrtu, ki nam ga postrežljivi posestnik vedno drage volje prepušča, je bilo vse lepo pripravljeno za telovadbo in govore. Ob 3. uri so začela dohajati bratska društva, in sicer na vozovih iz Dobropolja, Roba, Lašč, Škocijana; peš iz Ribnice in Sodražice. Ko so se vsi zbrali, so odkorakali k blagoslovu, ki je bil odločen samo za Orla. Napolnila je pa cerkev tudi druga množica docela. Po blagoslovu se je razvila telovadba, izvajale so se proste vaje. Poveljeval je brat Tomažin jako spretno. Tudi na drogu se je telovadilo. Med telovadbo je neprenehoma igrala slav. orlovska godba iz Škocijana. Zatem nastopi domači g. župnik Krumpetar. Pozdravlja došle goste in izraža

svoje veselje, da se je moglo začeti pri nas z izobraževalnim delom. Pozivlja domače Orla, naj bodo vztrajni in naj se ne ustrašijo kakoršnihkoli nasprotstev. Nato se oglasi k besedi gosp. J. Hočevnar iz Ljubljane, ki poučuje fante o njihovih dolžnostih. Brat Pirc pozdravlja v imenu sodraškega in brat Drobnič v imenu dobrepoljskega Orla. Vsi govorniki so želi veliko pohvalo in odobravanje. Na sporedu je bil srečolov. Dobitki nikakor niso bili malenkostni. Posebno lepa zabava se je bila razvila zvečer pod milim nebom. Visoko v zrak so švigale rakete, pokali topiči in igrala vse hvale vredna godba iz Škocijana. Dekleta so pod vodstvom naše vnete gospodične učiteljice zapele par lepih pesmi. Zahvaljujemo se vsem, ki so nam omogočili tako slovesen ustanovni shod izobraževalnega društva in odseka Orel. Predvsem našemu, za pravi blagor fare vnetemu g. župniku, prej laškemu, sedaj ribniškemu g. kaplanu Kozelju, da nam je šel vsestransko na roko, g. J. Hočevnarju za prelepi navduševalni govor, posestnikoma g. Modicu za brezplačno prepustitev vrta in g. Fr. Perovšku za 35 m visoki mlaj in darovalcem drugih mlajev; dalje naši ugledni družini Oblakovi, ki se je vsestransko mnogo trudila, da se je izvršila vsa slovesnost tako lepo; posebno pa navdušenemu in idealnemu vaditelju naših Orlov. Dragi Gregorci! Izobraževalno društvo imamo sedaj. Vsi v društvo, brez izjeme! Vsi mogoči ugovori ne drže. Pokažimo, da je naša fara edina, kakor je bila vedno. Mladičji, vsa nasprotstva med nami naj padejo, recimo vsi eno: Z Bogom za naše društvo, ki naj raste, živi in procvita!

Notranjske novice

+ **Shod v Cirknici.** Kmečka zveza za cirkniški okraj je sklicala shod, ki se je vršil včeraj popoldne v društvenem domu. Shod je otvoril zvezin načelnik g. Marolt, ki je pojasnil zbranim možem, da hoče in mora shod v prvi vrsti protestovati proti vožnji tovornega avtomobila po deželni cesti na Rakek. Shodu je predsedoval g. Korčec. Državni poslanec g. Gostinčar je podal kratko zgodovino boja voznikov in deželnega odbora proti avtomobilu, ki utegne provzročiti mnogo nesreč in odvzeti pre mnogim domačim voznikom potrebni zaslužek. Ves upor je bil doslej brez uspeha, ker ministristvo je dovolilo vožnjo s tovornim avtomobilom. Govornik je nato poročal o delovanju državnega zbora in obstrukciji jugoslovanskih poslancev proti italijanski pravni fakulteti. Končno je podal več nasvetov glede organizacije kmečkega in delavskega stanu ter dobrih časnikov. Poslanec dr. Žitnik je v daljšem govoru pojasnil vse važnejše

načrte zakonov, ki jih je sklenil deželni zbor v povzdigo deželne kulture, slabe državne in deželne finance ter izredni pomen 80letnice našega vladarja. Na predlog g. župana Lavriča so zborovalci z živahnim odobravanjem soglasno odobrili naslednji resoluciji: 1. Posestniki iz Cirknice in okolice, zbrani na današnjem shodu Kmečke zveze, najodločneje protestujejo proti temu, da bi po cirkniški cesti vozil avtomobil, dokler bi ta voznja ne koristila prebivalstvu sploh, marveč le nekaterim bogatašem in dokler se cesta ne razširi tako, da voznja ne bode nevarna življenju ljudi in živine. 2. Zbrani volivci izrekajo poslancem S. L. S. najtoplejše zahvalo za njihovo skrbno delovanje v korist slovenskega ljudstva, odobravajo njih odločni nastop v državnem zboru za pravice slovenskega jezika v šoli in jim izražajo popolno zupanje. — Po shodu so volivci poslancema izražali razne želje glede krajevnih potreb.

n Požar v Hotedršici. Velika nesreča preprečena. V nedeljo 21. t. m. je med popoldnansko službo božjo nenadoma izbruhnil ogenj v kozolcu posestnika Valentina Brus, ki se je takoj razširil na gospodarsko poslopje sosednega posestnika Franca Trpina. Ogenj se je opazilo prepozno, in ko so domači ognjegašci prišli na lice mesta, omejenih poslopj ni bilo več mogoče rešiti. Panika je bila velikanska. Vročina dneva je bila neznosna in lahen piš je raznašal pepel in gorečo slamo na vse strani, mnogo hiš v onem traktu je kritih s slamo, med hišami pa obloženi kozolci. Zgorela bi bila vsa vas in le previdnosti posameznikov se je zavaliti, da se je požar omejil. Tudi ni čuda, da je vsakdo mislil le nase in varoval svoje imetje. Strehe so polivali z vodo in jih zavarovali z mokrimi rjuhama. Najhujše je bilo, da je primanjkovalo vode. Prihiteli so tudi ognjegašci iz Godoviča. — Vzrok zopet nesrečni otroci. Pazite že vendar nanje, ako ste doma za variha! Imenovana posestnika sta imela malone vse svoje premoženje v kozolcih in sta le za malo zavarovana. Škoda se ceni od šest do osem tisoč kron. Usmiljena srca, spomnite se prizadetih!

n Neka oseba je izgubila v soboto popoldne 20. t. m. na potu iz postaje Prestranka do Rakitnika belo žepno ruto, v kateri sta bila zvezana dva zlata prstana. Eden je bil poročni in eden z modrim kamnom. Pošteni najditelj naj jih odda proti dobri nagradi Matijetu Križaju, Matenja vas št. 25.

n Šturije na Vipavskem. Zavre-ta kri. 7. avgusta smo Orli v Šturiji priredili nedolžno okrožno telovadbo. In takoj je bil ves Izrael pokonci: »Edinost«, »Soča«, »Narod«, vsi so zavpili na ves glas. Domači hinavski liberalci so bili zeleni od jeze. Mi se zanje še zmenili nismo, in vendar toliko škripanje z zobmi. Glejte, glejte! kdo bi si to mislil? Saj vendar nismo tako brez pomona, kakor bi rad »Narod«, češ, da

je bilo v Šturiji ta dan tako hladno. Politiki so bili res z mrzlim curkom liberalci, a mi zadovoljni. Vse drugo, kar »Narod« čveka, je — laž. — Duet. To razburjenost razumemo, če pogledamo za kulise najnovejše šturske politike. Dve osebi sta, ki že nekaj časa lovita slepe miši: Rajer in Budihna. Oba sta krčmarja. Sta bila pa na tem svetu že vse: klerikalca, socialista in liberalca. Potem sta pa vzela Mandičevo piščalko k ustom in sta piskala: »ne liberalec, ne klerikalec, ampak narodni delavec«. To je njun politični duet, ki pa je že razglašen. Prva disharmonija je bila, ko je Rajer na ajdovskem trgu volilcem klical: Mi smo napredni kmetje. Potem je vjel »čuka« in ga z vso ljubeznijo redi. Slišali smo celo, da župniku hišna vrata zapira. Duet je »razštimal« tudi Budihna z njegovim zabavljanjem nad orlovsko slavnostjo. Tako, tako! In častne besede ob ustanovitvi N. D. O. in še pozneje so vsi pojedli. In prišli so tako daleč, da je konsum v Šturiji prav navadna filijalka liberalnih trgovcev v Ajdovščini, a pristaži zagrizeni nasprotniki S. L. S. Ubogo ljudstvo, kedaj boš spregledalo? — Duetov uspeh. Z velikim vriščem so ustanovili »narodno delavsko organizacijo«. In uspeh? Delavci sami priznavajo, da niso dosegli ničesar. Štrajkali ne bodo nikdar več. Je, kakor je bilo, in deloma še slabše. O konsumu smo že povedali, kaj je. Konsum vina se mora pa vršiti v gostilni Budihna-Rajer, sicer nisi »narodni delavec«. In prepričani smo, da bi bilo vse dobro, ako bi bili Orli telovadili in pili v njihovih gostilnah. Odtod jeza. Se razumemo! Iz zavisti samo trgovski konsum, ki je brez pomena. Vinskega konsuma bognedaj, ker krčmarji itak — komaj shajamo. Poskrbelo se bo v kratkem, da se to vprašanje reši v korist ljudstva. — Predolg jezik. Obrekovalec tukajšnje deklishe Marijine družbe je dobil pri sodnji sedem dni in dva posta za plačilo. Hud paper! Naj bo v zadoščenje razžaljenim, našim ljubeznjivim nasprotnikom pa v svarilo, da brzdajo svoje jezike bolj kot so jih doslej, ker bodo naša ušesa pozorna. — »Memento mori!« To je bil konec »Narodovega« čvekanja. »Spomladi, ko kuka požene, se vidimo. Povejte župniku, da bo imel hude čase.« Tako šturski duet poje venomer, o tem sanja, samo edino na to misli. Da, da! Spomladi se vidimo gotovo; bogve, če že ne prej? Deželna vlada je »narodno delavsko organizacijo« v Ljubljani razpustila. Če dr. Mandič ne bo krotil svojega jezika, bo šla tudi v Trstu v zrak. To še ne bi bilo bogve kaj. Kar bolj drži, je deficit 2500 K v Ljubljani, ki je nepokrit, v Trstu pa še v meglo zaviti. Takrat, gospoda slavna, se spomni svojega solzavega »Memento mori!«

n Postojna. Katol. slov. izobraževalno društvo v Postojni priredi v nedeljo dne 4. septembra igro v prostorih

mil. g. Vičičeve s sledečim sporedom: Govor, govori g. Rud. Kapš. Tamburaši: Za jedan časak, Sretan imendan, Lepa naša domovina. Igra: Revček Andrejček. Začetek ob pol 4. uri. K obilni udeležbi vabi odbor.

n Blagoslovljenje »Društvenega Doma« v Zireh se vrši kakor je bilo že enkrat naznanjeno, dne 11. septembra. Spored bo sledeči: 1. V soboto na predvečer ob 8. uri igra »Čevljar«, veselo-igra v treh dejanjih; »Kovačev študent«, burka. V nedeljo zjutraj ob pol 8. uri sprejem gostov pred »Društvenim Domom«. 3. Ob pol 9. uri pozdrav gostov. 4. Ob 9. uri sv. maša na Dobračevi. 5. Ob 11. uri slavnostni obhod po žirovski okolici. Ob 12. uri kosilo v »Društvenem Domu« in po raznih gostilnah. 7. Ob 2. uri popoldne pete litanije na Dobračevi. 8. Potem blagoslovljenje novega »Društvenega Doma« in nastop raznih govornikov. 9. Srečkanje, šaljiva pošta in prosta zabava. Pri slavnosti sodeluje sl. idrijska godba. Slavna društva in vrli Orli in vsi prijatelji slovenske krščanske socialne organizacije pridite ta dan ali še predvečer v Ziri! Svoj prihod naznanite čimprej na Slov. katol. izobraževalno društvo Ziri-Dobračevo. Naznanite tudi, če pridete z zastavo. Na svidenje torej dne 11. septembra v Zireh! Odbor,

Dobre knjige

Zlata knjiga slovenskih Orlov, spisal Franc Te. seglav. Katol. tiskarna. Ljubljana 1910.

Zopet lepa nova knjiga za naše Orle, kajti tem je predvsem pisatelj namenil svojo knjigo.

V knjigi so podani Orlom razni nauki, ki naj bi jim bili nekak kažipot za njihovo življenje. Knjigo samo je pisatelj razdelil v devet poglavij, ki obsegajo: 1. Orel, njegov namen, delo in vzori. 2. Orli, njihove dolžnosti in življenska naloga. 3. Orlovske čednosti. 4. Značajnost, prvi pogoj življenja po Orlovih načelih. 5. Viteštvo in neomadeževano življenje. 6. Ljubezen do ljudstva in narodne dolžnosti Orla. 7. Telesno zdravje in smisel za domačijo ter družino. 8. Krščanska ljubezen in usmiljenje. 9. Orel in nasprotniki.

V teh poglavjih je podal pisatelj z mladeniško - vzgojnega stališča mnogo prav lepih, za življenje potrebnih naukov. Govori lepo o disciplini, samozatajevanju, moštvo, značajnosti. Navdušuje mlade Orle za neomadeževano življenje, za ljubezen do ljudstva, do domačije in domovine; navdušuje jih dalje za narodno delo, za boj za narodne pravice, pa tudi za pravičnost do tujih narodov. To obširno tvarino je obdelal v obliki katekizma, torej v vprašanjih in odgovorih. V začetku knjige poda prelepo berilo iz svetega pisma starega zakona o makabejskih bojih za čast božjo in srečo ljudstva. Na koncu pa je

dodal nekaj odlomkov iz spisov slovenskega škofa Slomška.

Teško je sestaviti knjigo, ki naj bi imela trajno veljavo in bi bila temeljni zakonik orlovske organizacije. Zato pa je šel pisatelj pri svojem delu nekako predaleč, da je namreč vzel orlovsko organizacijo preveč splošno. Kajti orlovska organizacija je le del splošne izobraževalne organizacije, orlovski odseki le del izobraževalnih društev, niso pa to samostojni odseki in ne pravno samostojna organizacija. To je prezrl pisatelj in zato predpisuje Orlu delo, ki je ima predvsem izvrševati izobraževalno društvo kot tako. Pisatelj pozna namen in delo izobraževalnih društev in je to delo nekako predpisal tudi Orlu. Orel naj bi bil društvo v društvu! To pa biti ne more, ker je le društven odsek in se tudi od celotnega društva ne more in ne sme tako ločiti, kakor predpisuje pisatelj, ker bi s tem trpela cela izobraževalna organizacija. Ker pisatelj vzame definicijo Orla preobširno, zato se nam zdi posebno prvo poglavje premalo natančno in jasno.

V ostalem se bo knjiga z velikim pridom rabila, samo, da ima čitatelj pred očmi, da pisatelj ni pri sestavi knjige mislil le na mlade Orle, ampak tudi na mlade može, ker govori tudi o političnem in gospodarskem delu.

Zelimo, da mladina rada sega po »Zlati knjigi« in si osvoji zlatih zrn, ki jih je premnogo v knjigi zbranih in s tem bo tudi najbolje poplačan trud pisateljev.

Za kratek čas

UGANKA.

Iv. Baloh.

(Enozložna beseda.)

Zdaj, ko smo v pasjih vročih dneh, ga polno je povsod na tleh, če veter silen se vzbudi, so polne njega vse stvari, radležen je posebno, če vročina na potu spremlja potnika-trpina! Bolezni razne, le zdravnikom znane, v nevidnih količinah v njem so zbrane, škodljiva zdravju je ta čudna stvar, a zlatega dobiš za drag denar. A glej! Ko boš pa enkrat ti umrl, po dolgem, trdnem potu boš oči zaprl, ko truplo tvoje bode se spočilo, čez dolgo let pa vanj se bode spremenilo. Tako je Bog Adamu že odločil — ko bo pa sodnji dan napočil, takrat pa vanj bo vdihnil spet življenje, poklical tebe — v boljši svet — v vstajenje!

Smešnice.

Zanesljiv pomoček. Zena možu: »Mihe! naredi si vozal pri ruti, da ne pozabiš jutri ob štirih vstati!«

Sreča. Hribolazec gostilničarju: »Vrček piva!« — Čez dolgo časa prinese oštr vrček

piva in pravi: »Srečo pa imate, gospod! Ravno en vrček ga je bilo še v sodčku!«

Pri vojakih. Korporal: Vi Vesel se zmeraj tako numno režite, kakor ranjki Homer, ko se je bil zaročil s staro Odisejco!

Lovska. Logar: »Nedavno sem hodil po gozdu nič hudega sluteč, kar jo primaha meni nasproti velikanski medved. Puške nisem imel nabasane. Kaj mi je storiti? Sine mi v glavo rešila misel. Na vse grlo zapojem ljubljansko himno: »Odreti se ne damo!« — Medved obstane, kakor okamnel — jaz sem jo pa podurhal!«

Iveri.

Golo resnico povedati se človek sramuje, zato jo ovije v plašč.

Če te skrbi, ali so ti prijatelji zvesti ali ne, posodi jim denarja. Kar je napačnih, te bodo takoj zapustili kar je pa pravih, te bodo še prosili na posodo.

NESTLÉ-JEVA

moka za otroke

Popolna hrana za dojenčke, otroke in bolnike na želodec.

Vsebuje pravo planinsko mleko.

Škatlja K. 180 v vsaki lekarni in drogeriji.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Brno, 24. avgusta: 34, 79, 28, 24, 45.
Line, 27. avgusta: 71, 3, 48, 45, 11.
Trst, 27. avgusta: 3, 79, 56, 40, 34.

Suhe gobe

Kupujeta

SEVER & URBANIČ

— Ljubljana —

Marijin trg 2.

Mnogo stotin

priporočil za nakup vporabnih predmetov in priložnostnih daril vseh vrst vsebuje moj glavni cenik z nad 3000 slikami, ki se na zahtevo pošlje vsakemu zastopniku in poštine prosto.

G. in kr. dvorni založnik
Jan Konrad
 Most 1406 (Češko).

Le pri nas dobite pristno blago

Zelo ugoden nakup

40 metr. ostankov

cefrna, voile, flaneli in drugega perila, blaga, krasne, dolge 1-8 m, izbrane pošilja po povzetju franko za 18 K dobro znana razp. 1518 šiljalnica 15-1

V. J. Havlicek a bratr.
 Poděbrad (Češko).

Vzorci teh ostankov se ne pošiljajo. Vzorci modnega blaga in manufakture z najnižjimi cenami razpošiljamo franko.

DENAR

prihrani tisti, ki o potrebi vporab reči in daril vseh vrst zahteva moj glavni cenik s 3000 slikami, ki ga dobi vsak zastopnik in poštine prosto in v katerem najde vsak primeren. — C. in kr. dvorni založnik

Jan Konrad
 Brnx št. 1403 (Češko).

Izurjeni

stavbeni, umetni, okovski ključavničarji

se iščejo za Budapešto proti dobri plači in za trajno delo. Ponudbe se vpošlje pod šifro: „Ključavničar 291“ na R. Mosse, Budimpešta, Nádor-u. 11. 2426

LASE

od žensk strižene in zmešane plaščem samo jaz najdražje, ker jih rabim za lastni izdelek.

M. Podkrajšek
 627 frizer 10-1
 Ljubljana, Sv. Petra o. 32
 v Levčevi hiši.

Tržne cene Gospodarske Zveze

za 100 kg. Ljubljana
V Ljubljani, dne 30. avgusta 1910.

Doželni pridelki:	Cena		Zivina, meso	Cena	
	K	v		K	v
Pšenica	22	—	Ziva vaga:		
Rž	18	—	Goveda pitana	84	
Ajda	14	00	Teleta težka	116	
Ječmen	11	60	Teleta mala	106	
Oves	15	00	Praščiči	140	
Proso belo	10	60	Koštruni	104	
Proso rumeno	15	—			
Koruzna stara	14	40	Kuretina in drugo:		
Koruzna nova	14	—	Maslo kuhano		
Leča	24	—	od K 260 — do	290	—
Grah	20	—	Maslo surovo od		
Leneno seme	36	—	K 260 — do	290	—
Graščica	22	—	Slanina sveža		
Domača detelja	—	—	(špoh)	164	—
Gorenjska repa	98	—	Slanina prekajena		
Fižol Ribničar	—	—	174	—	—
Fižol Prepelčar	—	—	Mast svinjska	184	—
Fižol Mandalon	—	—	Loj	98	—
Cebula	10	—	Jajca 100 kom	8	—
Krompir	5	40	Pilanci	1	40
Zelje sveže	4	—	Golobi	—	60
Zelje kislo brez sode	10	—	Raca	3	60
Repa sveža	4	40	Gos	6	—
Repa kisa brez sode	12	—			
Brinje	20	—	Kolonijalno blago		
Kumna	70	—	na debelo		
Orehi	—	—	Riž Rangon od		
Gobe suhe	250	—	K 23 — do	31	—
Ječice	—	—	Kava Santos od		
Zelod	—	—	K 186 — do	224	—
Smrekovi storži	—	—	Sladkor	86	50
Seno	4	80	Petrolej	27	50
Slama	3	—			
Stelja	3	—			

Ženitna ponudba.

Ludvik Gostinčar, rojen v Ljubljani, star 40 let, stanujoč v Jajcu št. 12 in 64 (Bosna), lastnik dveh hiš, ena s stanovanji, v drugi imam gostilno že nad 8 let, s 40.000 K gotovine, se želim poročiti s samsko Kranjico, ki je na dobrem glasu, trdnega zdravlja, ki zna brati in pisati in jo veseli gostilna. Želi se tudi nekaj gotovine. Starost 25—30 let. Prosi se vposlatev slike. 2458

Deklice iz poštenih rodbin, katere bi rade posečale veleslav. zunanjo in notranjo šolo, ozir. trgovski tečaj, učitelj. pripravnico itd., katero vodijo veleč. g. Uršulinke v Škofji Loki, dobe 2410

stanovanje, hrano sploh vso oskrbo pri gospe ANI HAFNER v Škofji Loki št. 93, II. nadstr., tik župnij. cerkve.

Najlepše božično darilo kompletne gosli za učence z lokom in omaro le 12 K.

Te gosli so pristni češki izdelki in so zblok izborne kakovosti prav posebno priljubljene ter se pošiljajo z lokom, z rezervno omaro, stolčkom in s pakiranjem po navadno po slednjih cenah: Št. 124. Dobro izdelane gosli, kompletne kol zgoraj, K 12.—, Št. 126. Boljše gosli, z krepkim glasom, kompletne kol zgoraj, K 14.—, Št. 128. Boljše gosli, fino lakirane, garnitura iz ebenovine, kompletne K 16.—, Št. 130. Posebno skrbno izdelane gosli, močan in poln glas, iz ebenovine, kompletne K 20.—, Take sestave so primerne posebno za začetnike in učence. — Zobjo K — 70. Neugajajoče se radevolje vzame nazaj ali zamenja. Razpošilja po povz.

G. in kr. dvorni založnik **JAN KONRAD** razpošiljalnica glasbil, Brnx 1378, Češko. Bogato ilustriran cenik z nad 3000 slikami na zahtevo vsakomur zastopnik in poštine prosto.

: Naročajte „Slovenca“ .: